

30

జాబులు

వైట్ల సంఘము

వైట్ల సంఘమునకు పదోయ్యకముగా విచారణ చేయుటకు ఏర్పరచబడిన చెన్నై వైట్ల ఉద్యమసభ్యులుగా నియమింపబడిన ముద్రాముఖ ఉద్యమకుల్లా వానెయ్యగారు కార్మికులకు అపరిచితులను పనిచేసిన కష్టములు తెలియనివా రగుటచే వారిద్దరూ మనఃపూర్వకముగాను, పత్తముగా వారితో కలిసిమెలిసి పనిచేయుచు వారి బాధముకొరకే పనిచేయుచుండిన సరియైన ప్రతినిధిని నియమించవలెనని చెన్నై పురి పంచుకు వర్తక సంఘము (మదరాసు ఆయిట్ మెంట్) వారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

యస్. నటేశ మొదలియార్
కార్యదర్శి.

వలూరు, అన్న, వస్త్ర, వైద్య, విద్యాదాన
సమాజము

ఈ సమాజమున వస్త్రదానం శాస్త్రోపనిధి ధర్మము కాతాకు రు 8997-8-0 లు నిల్వలదు. ఇందుకు వడ్డీ రు 215-లు ఎరకు మాత్రమే పెచ్చినది. వస్త్రదానమునకు 15 డిలీంబరు తేదీన షుకూరు 3000 మూడువేలమంది బీదజనులు పెచ్చెదరు. గత సంవత్సరము 820 మంది బీదజనులకు వస్త్రదానము జరుగబడెను. ఈ సంవత్సరం వస్త్రదానము విరివిగా జరుగుటకు శక్త్యానుసారం దాతలు దర్శము యిచ్చి రసీదులు పొందగలరు. వడ్డీనిబట్టి ధర్మము జరుగుటకు శాస్త్రోపనిధి ధర్మము రు 10/- పదిరూపాయలు లగాయతు యిచ్చిన రసీదులతోపాటు పట్టాబహుద యివ్వబడును. ఎల్లరు సహోదయపడ కోరెదము.

మద్దల వెంకటచిన్నరాజు,
వైస్ ప్రెసిడెంటు.

వివాహ-చట్టము - భౌతిక దృష్టము

కాసన ధిక్కారమునకు ప్రతిక్రియ.

ప్రభుత్వము వారామోడించిన ఈ చట్టము ఏ.ఆర్.ఎల్. నెలనుండి అమలు జరుగునని శివులనును కొనుపూర్వార్వాప్రియులు, శాసనోల్లంఘనకు గడంగుడని ప్రజల సుప్రకేతపతేయుచున్నాడు. ఐతే బిల్లునుసరించి కాసనానుక్రమము ప్రభుత్వముకు తెలియరానప్పుడు ఉల్లంఘన బలవత్తరమై కాసనాకుండుట స్పష్టము. అప్పుడు కాసనతిరక్కారము నీటి బంగ కానోపు. చట్టనుముల జరిగిన దాని, ఆప్తవర్ణావివాహము లెల్ల పూర్తిగా పోయితీరవలెననిగాని, మాసిపోవునని గాని నేనూహించ జాలను. అట్లగుటకు కొంత వ్యవధి ఉండేతీరును. కాసన చురుపరించని ఏ.ఆర్.ఎల్. నెలనుండి జరుగు బాల్య వివాహములలో 200/0 వివాహములనే విచారణకు తెచ్చిన కాసనోల్లంఘన పోరాటము తగ్గవచ్చును. 100 రూ. ధరానత్తునిచ్చి ఎన్ని కేసులు విచారణకు తెచ్చుట టిగ్గించిన ఆంత సంక్షోభము, ఆందోళన, శివులహాహాకారము కానరాదు. ధరానత్తునిచ్చువారెల్ల బిల్లుకు సుముఖులై యుండురుగా! బిల్లు ఆమలు పీరిపై ఆధారపడి యుండును, నేర్పుతో పితృస్వభూరించిన కాసనానుసారము ప్రౌఢా వివాహములు జరుగుచు ఆనతి కాలములో బాల్యవివాహముల నరికట్టగలదు. చట్టాత్మక వివాహములెల్ల అటొకపరచుటలో కాసనోల్లంఘనకే మార్పు తేయూతేనొసగి కల్లోలముదయించు. నాడుకు లిందుకై విచారించుడు గాక.

ప్రహరాజు సన్యాసిరాజు
మకాం: బత్తిలి.

ఒక లేఖరి కావలెను

శ్రైష్టరైటింగునందు మంచి నేగము గలిగినట్టియు, అంగ్లభాషనుండి అంగ్లమునకు భారాభముగాతర్జుమా చేయగలిగినట్టివారు మాత్రమే స్వదస్తూరితో దరఖాస్తులను ఈదిగువ వివాసమునకు తయారుపె పంపుకొనవలెను.

A. D.
C/o Andhrapatika,
P. B. No. 212, Madras.

గుంటూరుమండల గ్రామోద్యోగులసభ
సర్వారావుపేటలో ఈ నెల 28 న తేదీన జరుగును

మీరు చెల్లించు వైకమునకు తగిన

అర్హతలు

జీవితకు సమ్యక్మైన దుకాణముకి యని మీరు సగలను కొనుటకుముచుచే చక్కగా విచారించి, దీర్ఘకాలమునుండి ప్రజలారాధము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి దుకాణమునంటే బేరముచేసి, సెడుక చిలపించవలసిన అవసరముండదు. గాన జగత్ప్రసిద్ధి కెందిన ఈదిగువవలమునకే దయచేయుడు.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ.

సగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కండనొప్పలకు

బాధ ఎట్లానచ్చిన సరే ధరవా లేదు. ప్లాస్ట్ లినిమెంటు, రక్తము గడ్డకట్టుటవలన గలిగెడు బాధను తొలగించును. రక్తమునకు శీఘ్రశక్తిని గలిగించును. బాధ నివారణమును.

ప్లాస్ట్ లినిమెంటు
బాధను తొలగించును.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 65,000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోవైండు వెల రు. 3-4-0 లు. భన్తప్రదీపిక ఇందు సమస్తప్రతినిఘంటు శుద్ధిచేసి భస్మములుచేయు యూనాని ఆయుర్వేదవిధానములు గలవు. ఇది 1-1-0 రు 500 ల కిమ్మకుగలభస్మముకూడ గలదు. క్యాలికోవైండు వెల రు. 2-0-0 రు. రెడ్డి పోదరులు, రాయవరము, గోదావరి.

వాసక వరబత్తు

దగ్గులకు, జలుబుకు, సుప్రసిద్ధమైన నినారణి

వాసక వరబత్తు మిక్కిలి కఫహరమైనది, రోగములచే గలుగు ఈద్యులకు గుణమును గలిగించును. దగ్గును తగ్గించి, స్వచ్ఛగా కఫమును త్రోసివేసి, రొమ్మునందు గలుగు బాధను హరించును. రొమ్ముకడకేము న్యూమోనియా వ్యాధులకు ఇది ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చుచున్నది.

ఈ మాదిరిగానున్న అనుకరణములను చూచి మోసపోకుడు.

BENGAL CHEMICAL & PHARMACEUTICAL WORKS Ltd.,
15, COLLEGE SQUARE, CALCUTTA.

మలయచందనము

గనేరియా (నెగ)కు కురారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును ఆనేకయోగ్యతాపత్రాలు పొందినది. వెల చచ్చి 2-4-0 పీచి కనుపానం చందనతైలం బొమ్మ 8-0-0 రెండును ఖర్చుతో 5-12-0 సుధాసారము, సనాయికి రాజోషధము. సీసా 4-0-0 గంధర్వహార్షసీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

యం. యల్. సి. గారి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షకోపన్యాసము

‘విద్యా విహీనపక్షం’ అనునా క్తి అందరికి సుప్రకృమె. విద్యలేనివాడు చతురుల్యదనియు, వింతపశువు కంటెను అధమాధమడని చెప్పనగును. మానవజీవితమున విద్యయే పరమోత్కృష్టమైనది. మనుష్యనీరును ధనుముచేయవలయునన్న విద్యయే మూలాధారము. అట్టి పుత్రులు విద్యాధనము మన సంఘీయులలో చాలా లోపించియున్నదట. సత్వేతరముగాదు. ఏనాడు మన సంఘమున ప్రతి యువతీ యువకుడును అజ్ఞానావరణమును తీసివేసి తమ హృదయకవాటమును దెరచి విద్యాభ్యాసిత క్షిరణములను లోన బ్రవేశింపజేసిన నాడుగాని మన సంఘము ఉన్నతస్థితిని గనబాలదు. ఏనాడు మనసంఘ పునాదులు బలపడునో ఆ నాడే మనజాతి కల్లను మహాభృదయము చేకూరగలదు. విద్యయన ప్రభుత్వోద్యోగ స్వీకరణమున కుపకరించునంత మాత్రమేకాదు. విజ్ఞానాభివృద్ధియే పరమావధిగా సాధించగలియున్నది. పురుషులలోనే విద్యలోపించియున్నదనిన (స్త్రీ)లవిషయమై చెప్పవలెనా? విద్య పురుషుల కెట్లావశ్యకమో స్త్రీలకును అంతకంటె ముఖ్యావశ్యమని చెప్పవలసియున్నది. పురుషుడు బాల్యకానూరావస్థలను మాతృదేవసన్నిధానముననే గడుపవలసియున్నది గదా. విద్యానతియగు తల్లి తనబిడ్డల పుంగుబాలతో భావిసాభాగ్యములను తోడ్పడి దేశారాధకులుగా నర్చుగల బాధ్యత కలిదియై యున్నది. అట్టిబాధ్యతాయంతమున మాతృస్థానముననున్న స్త్రీరత్నము మూర్ఖురాలైనచో తన బిడ్డలను శిక్షితులుగా నెట్లానర్చగలదు? సహధర్మచారిణి యనుపదము ఋజువుకావలెనన్న ముఖ్యముగా స్త్రీ విద్యావతియై తన పరమ ఆధిక సాంఘిక రాజకీయ నైతిక నైజ్ఞానికవిషయము

యందు దోషముచేడవలయును. మనప్రార్థనలలో స్త్రీ విదులు మీములై సాము గరిడీ మున్నగు పరిశ్రమవిద్యలను అభ్యసించి యుద్ధములందు సహితము పాల్గొనుచు నిద్దమగ రాజ్యముల నుపాలించిరనుట కొక నిదర్శనము— నైజాముండలమున మొదల కసీము సాలించిన పాకనాటిరెడ్డి వీరుడన నరసింహరెడ్డిగారి ధర్మపత్ని స్త్రీరాణీ శంకరమ్మయే. ఆమె గర్భవతిగా నున్న సమయమున భర్త అకాలమృత్యు ముఖమునబడినను ధైర్యము విడువక అసహాయవలె అంతిపురమున నుండక పురుషుడేమయును వహించి రాజకార్యములను నిర్వహించుకొనెను. సర్వవైశ్యాధిపత్యమును సహా వహించి— నైజాము పంపున మహారాష్ట్రులపైకి ఒకమారును తిప్పుకున్నానుచేక మరొకమారును దండయాత్రజేసి శత్రుభయంకర కృత్యమున విజయోద్రులను సంపాదించెను. యామెగారి అద్వితీయ ప్రభుత్వమునకు నైజాము ప్రభువు అచ్చెగనవీ రాయలేగం అను బిరుదును సమర్పించెను. అట్టి వీరయవతి కోమలి వంశీయులమైన మనకు స్త్రీ విద్యాభివృద్ధికి దోహదము గావించుటకు ధర్మమా? స్త్రీలకు విద్య అవశ్యకమనియే నా అభిమతమైనను పురుషులకు నేర్పవలయు స్త్రీలకును కావలయుననుట నా మతముకాదు. స్త్రీలు విజ్ఞానవస్తులై యను విద్యకృతధర్మములను నిర్వహించుటకు కావలసిన ఉత్తమ విద్యావద్ధములే నేర్పగోరుదున్నాడను. వారాప్రతి కలను, గ్రంథభాండగారములను ప్రతివోటను సెలకొల్పికొని విద్యాభివృద్ధికి చేయూతను కలిగించుకొనుట మేలని కోరెదను.

శరీర వ్యాయాయము

బలపరాక్రమ శార్య శోభింపజేయుటకు మన ప్రాచీనుల దివ్యకళాశలనందండి నేడు నిర్వీర్యులు జనించుచుండుట సంతాపకరము — పూర్వము మనస్త్రీలు సహాయంతో బలవంతగలవారో పరాక్రమమునం దెట్టివారో పైరాణీ శంకరమ్మగారి చరిత్రయే నిదర్శనము! ప్రస్తుతము మన మేస్థియుండున్నాము. బలములేదు, పరాక్రమములేదు. దీర్ఘకోశల ముఖములవలె పాలిపోయిన చదనములతో యెండబాగిన చెక్కిళ్లతో కనబడుచున్నాము. ఇందుకు కారణము శరీర వ్యాయాయము తనవీరి లేకపోవుటే గాక నవనాగిక దురాచారవిశాచ సమాహములగు సిగరెలు, బీడీ, గంజా, మద్య పానములకు లోనగుట యిందొంటిలోలత్యయనకు దాన్య మొనర్చుటయే. మన పూర్వులు యిట్టి దురాచారములకు చొటివ్వక గరిడీ, సామువైరా, వ్యాయాయములు పెంపొందించుచూ వెన్నెలబయళ్లలో ఆటలాడుచూ యిరుట మొదలగు బుద్ధివికాస శరీర విశ్రాంతిపరిశ్రమలు తమ నిత్యకృత్యములుగా భావించి స్వయముగా వ్యవసాయ కార్యములు చక్కచెట్టి కొనుచు జొన్నలు మున్నగు పుష్పికరములగు ధాన్యములను సేవించుచూ, పాలు, వెన్న నేయితోటి దివ్యపదార్థములను మెక్కుచూ, తమతమ దేహములను నజ్రజుల్యములుగా కాపాడుకొనుచూ యేకపక్షిని ప్రపంచరాయలై పెద్దచిన్న తారతమ్యములగురైరి అనోన్య మైతిచే మెలగుచున్న మన పూర్వ స్త్రీ పురుషులను ఒకపరి స్మరణకు తెచ్చుకొని మీ పురోభివృద్ధిని పోషింపవలసినదిగా ప్రార్థించెదను.

మద్యపానము

ధన మాన ప్రాణములను నశింపజేసి అంతఃకలహములను చేలరేపి ఐకమత్యమును అడుగుబట్టించి నెక్కు దురవస్థలపాల్యుడై జేయుననియెరిగి మన పూర్వులచే నీచాతిరీచముగా నిషేధింపబడిన—మద్యపాన విశాసమునకు యిప్పటి మనవారిలో కొందరు (కొందరో మరెందరో)దాసులుగా యుండుటకంటే వ్యవసయింకొకటి కలదా? యీ విశాస నేతనమున రాయలసీమం తర్వాగమున విశేషించి— రెడ్లలో హత్య, దోపిడీ, దోమిడ్లు, వింకన మున్నగు— నేరములు ప్రబలుచున్న విషయమనర్పదితము. ప్రతి చిన్న పల్లెయందును పాకాల కలదో లేదో కాని కల్లు సారాయి అంగళ్లు మాత్రము తప్పక కనుపడుచుండును. ఆయోగ్య యెంత హేయమును దుష్టితోలి మనవారున్నారో స్వర్గ భావములనదగిన తమ గృహములను నరకావాసములుగా మార్చుకొనుచున్నారే? యీ దురాచారమునకుల చెడుగులను తెలియకనా, తెలిసియుండియు యీ విశాససంస్థలను పంతులూని నిర్మూలించక ఉపేక్షించుట శ్రేయమా? యీ దారిద్ర్యవేతను శిశుమే, బాల్యంలో సహా తునముట్టించినగాని మరబాతి శుభాభివృద్ధి మును గనకాలను, మహా పాతక సమితిలో జేసిన నున్మృతానములను చెడుగుల తెలియనివారు యీ దేశమున యెవరును లేనందున ప్రభువ్యవహార యిప్రుడిపుడు ప్రారంభించిన అవసర— ప్రచారమునకు బదులు మద్య సారమును తయారుచేయు స్థితిని నిషేధించి యుండినచో ప్రజాశ్రేయోభివృద్ధికి తమకమే సుకరమేర్పడి యుండుననుట ఆ బాల గోపాల విధియు, అట్లు ప్రభువ్యవహార చేయబాలనందున మనమే మనప్రార్థకముగా మద్యపానమునుండి తప్పించుకొనుట విధియైయున్నది.

రెడ్లలో కలహములు

రెడ్లు అందు ముఖ్యముగా రాయలసీమలోనివారు అంతఃకలహములచే చీలికలై యున్నారనుటకు ప్రతి సిబిల్ కోర్టులలోని రికార్డులే సాక్ష్యమిచ్చు చున్నవి కన్నీంది చెమ్మల కార్మి నేద్య స్థితిచే గడించినవనము చక్కెళ్లు మేజన్రీటులను పోలీసులకు లెప్పు సాక్షులకు వృధాగా న్యయపెట్టుటయొక్క మానాభిమానములను గోల్పోయి మిక్కిలి హేయమునకు పాల్పడుచుండుట చింతనీయును. మనలోమనము తగవులను పెంచుకొను నంతకాలము బాగుపడుదునుకల కలగనివాడు. యీ సంధర్మమున మన సంఘీభువన మహర్షి నేమనాడును నుడివిన హితోపదేశమును పురింపుడు.

గీ! సంపదగినయట్టి శిశువు తనచేరిచిక్క— సేని కీడు— చేయరాదు— సాసగ మేలుచేసి పొమ్మనుటేచాల— విశ్వదాభిరాను విమరణేమి!

మానసీయులారా! యంతకంటే మనవంశక్షేమమునగోరు మాన్య లింగిక యందురా? యీ మూలపురుషుని దిక్సోపదేశమునైన అంగీకరించి మీ అంతఃకలహములు వీడి ఐకమత్యమును వృద్ధిజేసికొని ఒకరినొకరు ప్రేమించి గౌరవించుకొనుడు. ఓర్పు, కరుణా కాంత పత్నములు మానన సహజధర్మముల విగ్రహింపుడు. కోర్టులకు ప్రసహించు మీధన ప్రవాహములను అరికట్టుకొనుడు. ఆ ధనమును పవిత్రసంతతును మన కులమున జరిగించి సాంఘిక లోపములచే ననయమున్న బీదబాగు విద్యాదానమునకు వెచ్చించి భాగ్యక్షేత్రలను అర్జింపుడు. విధిలేని తగవులేమోమోసంభవించినచో వాటిని కుల పంచాయతీల మూలముననే పరిష్కరించుకొనుట శ్రేయస్కరమని నా నమ్మకము. యిందు కొరకు ప్రతి జిల్లాయందును నిమ్మకపాతమునతీర్మానించు కొందురు. కులపెద్దలను నియమించుకొని వారిద్వారానే తగవులను తీర్చుకొనగలందులకు ప్రతి రెడ్డికులజాడును అంగీకారమును చూపవలసియున్నది.

ఆర్థికస్థితి

రెడ్డి వంశజులకు వ్యవసాయ మే ప్రధాన వృత్తి యై యున్నది. భూదేవతకు నమస్కారము కృపి చేస్తే రులను పండించి సర్వభూత జీవ నాధారమును కల్పించుచున్న మన కాపు ప్రసర్ద శ్లామా పాత్రమునకు యెవరు కాదనగలరు. యిందునుగురించి మహామతియగు వేమనయోగి— ఒకరుకొరకు భూమి నొకరినెడివాడు అనియు పాలవంటివారనియు స్వయంకారవిధిని వ్యక్తీకరించియున్నారు. అందుకు తార్కాణముగా కావదేవుడే దేవుడు— భూదేవుడే గోవుడు. అనులోకాక్షి సహితము బయలుపడెలియున్నది. అట్టి ఆశీర్వాదములకు సంపాదించగలిగిన మనకులమునకు సహజముగా దారిద్ర్యమే సమీపించుకొనును. భాగ్యంతులు గాకున్నను నిరుపేదతనము కలుగకూడదు. యిప్పుడన్నచో ఆ స్థితిగతులు మారి నవి. వ్యవసాయమున అశేషము కంటకు ప్రాదులైనవి. పనివారితోకూడ పాలమునకు వెల్లి కట్టించువారు నానాటికి చిన్నచున్నారు. యేదో కొంత పాలమున్నవారు సహా తాముగాని తమ కుటుంబ స్త్రీలుగాని పాలమునకు బోయి పనివారితోగలసి కట్టించుట—తుదకు పనివారిని తనిఖీచేయుట సహా గౌరవహీనముగా భావించువారి సంఖ్య రాకురాను వృద్ధియొప్పుచున్నది. భూములను గుత్తులకు సాగించి నిర్వాస్తావులై వృధాకాలము గడుపుచుండు మితిమీరుచున్నారు. ఇక్కారణముల వలన రాబడి చిన్నది కేమున్నది? అయ్యు తగ్గుటతోడ వ్యయములను పెంపొందించుకొనుచున్నారు. కొద్దులవైరా దుబారా ఖర్చులు మేరమీరుచున్నవి. ఇందువలన దివాలాకోర్టులకెక్కువారు మనవారిలో నానాటికి యెక్కువగుచున్నారనిన ఆశ్చర్య మేమున్నది? యీదాదృష్టిని నూన్పుకొను సాధనము మనచేతిలోనే యున్నది. పెండింట్లు వైరా కుభావధికార్యములయందు బోగం మేళములు — మున్నగు దుర్వ్యయము దుబారాఖర్చులను నిలిపివేయుటయు— శక్తివంతులచే అట్టి సమయములయందు బీదలకు అన్న సంతోషి దానములు చేయుటయు అప్రశంసనీయము కానేరదు. జూదము పానము పొగాకు కాల్యుట వీలైనను మొదలగు దుర్వ్యవసాయములకు వెచ్చించు ద్రవ్యమును— భగవదనుగోనలయను, పంచాయతీలచే పరిష్కరించుకొనిగల వీలుండియు అవసరమును కొర్టుల కెక్కి నశింపజేయు ద్రవ్యమును మిగిలించుకొనవలయును. అనయవటుత్వము గలిగి కష్టముచేయునీ సోమరిపోతులకు దిన్నునేయుట మానవలయును. ఒక నెంక యిత్తోడి నిధానములచే ఖర్చులను తగ్గించుకొని, నేరొక నెంక ద్రవ్యోత్పత్తిని రెట్టింపు చేయవలయును. పురాతనముగ మనకు లభించియున్న స్థితిచేద్యము, అట్టి యుత్తమోత్తమస్థితిని జార నిమనక స్వల్పహా శ్రద్ధచే కాయములు నంచి పాటుపడవలసి యున్నది. నూతన పద్ధతులచే వ్యవసాయము మార్పులు గ్రహించి దినదినాభివృద్ధిగాంచి భూమిని సారవంతముపజేయుటగల—

ఫా. పి. త. ము. 1893

సీమకమలములు

మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

న్యాయమైన ధర

వికంసి చబిల్ దాన్ అందు సన్న

రత్నాలు, బంగారు, వెండినగలు వర్తకులు
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

పశుధనమును పోషించి తమస్థితిని క్రమాభివృద్ధిని పొందెంపవలయును, యితర లాభకరవృత్తులయందు సహా ప్రవేశించి ఆర్థికస్థితిని బాగుపరచుకొనవలెను. ప్రతియింటను నూలువడికి తయారగు గుడ్డలను ధరించు మన పూర్వులపద్ధతిని మరచిపోక శ్రద్ధచే ప్రతివారును ఖద్దరునే ధరించుట ఆర్థికాభివృద్ధికి ముఖ్యపహాయముని మీకు చేరుగ చేప్పవసరములేదు.

రెడ్ల బాధ్యత

ఆంధ్రదేశమునందు రెడ్లు కడప, కర్నూలు, అనంతపురము, చిత్తూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలోని అధికసంఖ్యాకతై యున్నారు. బళ్లారి జిల్లాలో కొన్ని తాలూకాలయందును గుంటూరు జిల్లాలో కొన్ని తాలూకాలలోను, గోవానరి జిల్లాలో ఒకటి రెండు తాలూకాలయందును కలరు. నైజామురాజ్యమున కొన్ని మండలములలో హెచ్చుగ నే యున్నారు. తదితర ప్రవిడకర్నాటక మహారాష్ట్ర సీమలయందును రెడ్ల సంఖ్య సామాన్యముగా కలదు. మనవా రెవరున్నను భూవసతిగలవారై నేద్యమే ప్రధానవృత్తిగా కనబడుచున్నారు. మనలో కొంతమంది జమీనుదాగులు ధనవంతులును సహితమున్నారు. భూధన సంపత్తియందు మాత్రము యితరకులములవారికి తీసిపోదు. అనేక కులముల వారికంటెను శ్రేష్ఠమనియే చెప్పవచ్చును. సంపద యెట్లున్ననూ, ఉన్నన, లేకున్నను పలుకుబడియందు మాత్రము పైతరగతియందే యున్నారు. మరీయూదమాత్రము లేదని చెప్పసాహసింపను. పలుకుబడికి తగినంత మాత్రము లేదు కాబోలు, శార్యదార్య గాంధీర్య స్వయిర్యములయందుమాత్రము పూర్వము రాజ్యపరిపాలన చేసిన వాసు యింకను వీరిని విడిచిపోలేదు. స్వాతంత్ర్యాభిమానము సహజగుణముగానే యున్నది. పొగడ్తులకు శేలపోయి పహుమతులను యిచ్చుట, నమిస్తనానికొరకు ప్రాణమునైన సమర్పించుట, స్వాధ్యమును నిరీక్షింపక పదార్థమునకు ప్రాసలాడుట యీకులము నింకను వదలిపోలేదు. కాని క్షీణించుచున్నదని చెప్పకతప్పదు. కోపము విచ్చినపుడు ముందువెనుక లాలో చింపక గొంతులు కోయుట, యితరులచే అట్టి కటికకృత్యములు చేయించుట క్రమాభివృద్ధి నందుచునే యున్నది. ప్రతివ్యంతులను మనకు ఆభిమానము మొండు. యీ ఆభిమాన జ్వరపీడితులమై నిమ్మలమనేవారమై వినియోగించవలసిన స్థానిక సంస్థల (లోకల్ బోర్డు) కాసన సభలకొరకు ధర్మము విడచి రాజనీతికైన గమనింపక తమలోతాము పెనగులాడుచు ధనప్రవాహమును విచ్చలవిడిగ వెచ్చపెట్టుట దుర్వివేకముగాదా? యిక్కన తెలిసికేటలు తెచ్చుకొని పన పురోవృద్ధిసాధనము లగు జీవితాశీయులను సంస్కరించుకొనవలసియున్నది. క్రియాశూన్యముగ భట్టులవలె పొగడువారికిని సోమరిపోతు భిక్షకులనును చేపాపుటకు బదులు దగ్గద్రవారాయలై విద్యాభిలాషులగు మనకుల బాలరు విద్యాభివృద్ధికిని దిక్కులేని శక్తిహీనుల శరణాలయ సంతాపనకును తోడ్పడవలయును. ధైర్యశక్తి శార్య పౌరుషాదులకు సమాన సోదర జీవులైనజూపి ప్రాణ మాన ధనపుణ్య కీర్తులను నశింపజేసికొనుటకంటే తత్థిర్యాదులను శరణాగత నిస్సహాయక సంరక్షణార్థమును చేశరక్షణార్థమును నుపయోగించుట శ్రేయము. స్వాతంత్ర్య కాంక్షచే స్వల్ప తగాదాలను పెట్టుకొని గోరంతలు కొండంతలు జేసికొని చిక్కులోబడుటకు మాకు గ్రామసమయందు అనోన్య సహాయసంపదను పెంపుగావించి దేశస్వాస్థ్యమును పొందింప మేలు. మనపలుకుబడిని స్వప్రయోజనమునకును సేనుప్రతిష్ఠలకు మాత్రమే వ్యయం పక నిమ్మలమ కర్మయోగ పరాయణులమై దేశ జననిసేవకై వినియోగించి ఆధోగతియందున్న మన దేశము నుద్ధరించినచో చిరం తన పుణ్యక్షేత్రి స్వతంత్రులము గానా? అనేక మండులములలో మనకు గల బలమును పలుకుబడినిబట్టి అచ్చొట్లు మించిచెడుగులు వృద్ధిక్షయములు మనయందే ఆధారపడియున్నవని చెప్పి యింపియు ఆతిశయోక్తియొండదు. యిట్టిరీతి మన బలమున పలుకుబడిని సద్వినియోగపరచి దేశ సాభాగ్యమును చేకూర్చు

భారము మనయందున్న దని గమనించి తత్కాలిక సాధ్యమునకు ఏకదీక్షతో మన మెల్లరము పాటుపడవలెనని విన్నపము.

రెడ్డిజనసంఘ నిధి

ఏ కార్యమును కొనసాగించు కొనవలెనన్న సుద్రవ్యమున సరకుని అందరురిగిన విషయము. యానద్భారత రెడ్డిమహాజనుల ప్రాతినిధ్యమున ప్రత్యేకము ఒక ప్రతినిధిని సమకూర్చి కొనిన గాని మన సంశక్తియునునుతోడ్పడినవార మనజాలము. అట్లు యెప్పుడు ఉదారమూర్తులగు కొందరురెడ్డు యీ విషయమున తాటస్థ్యమును వహించియుండుట విశదకరము. యిదివరలో రెడ్డి మహాజనసభలలో వాగ్దానము లొనర్చిన మొత్తముకలక్ష తుమించినను నమూనైన ధనము చాల కొంచెము. రెడ్డికులశ్రేయోభివృద్ధి కార్యము లన్నియో జరుపవలసియుండియు ధనాభావముచే కార్యరూపమునకు రాజాలకున్నవి. ముఖ్యముగా నీవవిడ్లు విద్యాభివృద్ధిచేయుటకే ప్రస్తుతమున్న నిధిచేనుకముందులాడుచున్నచో యిక మహాత్కార్యము లెట్లు సాధింపగలము? అది చేయి దురదృష్టమో కాని మనలో ప్రవృత్తిత్తిగలిగి చదివించు కేంద్రాల భాగ్యవంతుల విడ్డలకు చదువుపై అభిలాషయుండదు. చదువుపైన అభిలాషగలవిడ్డలకు ద్రావిడ్యము తోడగుచుండును. గాన సంఘమునం దెవరెవరి కేక్రమసారము వారు తోడ్పడి నిధిని కెన్నిధినికేసి కార్యోత్సాహముకలిగించినచో కృతార్థులగుదుము. విచారోచిత సుధికార్యములలో కానుకలు దయచేసి నిధిని వృద్ధిచేయడం. సప్తసంతానములలో ప్రకృతినిగన్న యావిద్యానికొక సంస్థాపించుకొనుటకంటె పరమోత్సాహమైన మానవ దత్తము లెట్టిగలదు? మన ఆచార్యుల సమయమును వృథాగా వారి హాస్యక అభిలరెడ్డి మహాజనసభలములను కేంద్రీకరింప జేయుట ప్రవృద్ధిని బాహుళ్యముజేయు- భారము మనయందే యున్న విషయమును గమనించి యుదాశివభావమునది తేకదీక్షతో ప్రయత్నింపవలయునని మరియుకత్తూరి నా ప్రార్థన. ప్రత్యేకవృత్తులచే కలెవత్సరములకు సాధింపరాని మహాత్కార్యములు ఒక్కొక్కొక్కటిలో సంఘము సాధింపగలుగును. గాన సంఘములమును చేకూర్చి నిధిని ప్రవర్ధమానము చేయుటకు సన్నద్ధులై జౌదార్యవంతమున ప్రసిద్ధినిగన్న మహారెడ్డివంశము కేరు నిలుపుకొన నలసినదిగా మిమ్ములను ప్రార్థించుచున్నాను.

ముగింపు

మన శేటిసభాధ్యక్ష పీఠమున శ్రీయుతులు- రావుబహద్రులు యన. వెంకటరెడ్డి (కైలాసు) గారు ఆలంకరింపబడుటకు ఒప్పుకొన్నది మన సమగ్రభాగ్యము. సహజోత్సాహపూరితులును, స్వయంబోధరణకంకబద్ధులును, రెడ్డికులపితృమహులును నగు శ్రీరెడ్డిగారి యాజమాన్యమున మన సభాకార్యక్రమములం ఆటంకవిజయనంతము కాగలములకు శ్రీ శీతారామమూర్తి యోగమును అక్షేపించి నా వాక్యములను విరమించుకొనుచున్నాను.

హామారునందొక సత్రములో బాంబు పడుట

ఇరువురు బెంగాలీలు అరెస్టుచేయబడుట

బాహోద, నవంబరు 25:—నిన్నరాత్రి 9-30 గంటలకు రామగిరియందలి సత్రములో ఒక పెద్దకేబులు వివరణ. ఆ సత్రమునం దుండువాడు లోపలినుండి వెలుపలికి పరుగుత్తుకొని వచ్చిరి. అంత మంటలు సాగ బయలుదేరెను. పోలీసువారికి తెలిసినచేయుగా వారు స్వేరుఇంజనులలో వచ్చిరి. బాంబుశ్రేణిని గదిలోనున్న బెంగాలీయువకులు పి. రాయ, ఎ. కె. భట్టాచార్జిగార్లు అరెస్టు చేయబడిరి. వీరు కలివారము వాడే సత్రమునకు వచ్చియుండిరి. ఆదివారమునా పంథయు అక్కడి తిరిగిరి. అనాటిరాత్రి కారెగదిలో చూడు బాంబులు శ్రేణియెను. కేబులురాగానే సత్రముకాపరి బాంబులు శ్రేణియెడి లోక వాయి చూడగ, ఆ ఇరువురు బెంగాలీయువకులు పుహాతక పడియుండిరి. వారిపై ఒక రిచార్జరు దొరకెనని తెలియుచున్నది. (ప్రే. పేర్.)

సర్ మొహమ్మద్ హాలీబుల్లాగారు

న్యూఢెల్లీ, నవంబరు 25:—సర్ మొహమ్మద్ హాలీబుల్లాగారు ఢెల్లీనుండి డిసెంబరు మాసవరేదీ నాటిరాత్రి బయలుదేరి పూనాలో 5 వ తేదీ ఉదయము ప్రవేశించెదరు. తిరిగి అచ్చట ఏడవతారీఖు నుద్దాహ్నము బయలుదేరి డెల్లీకి 9 వ తేదీ ఉదయమునకు చేరుకొనెదరు. (ఆ. ప్రే.)

గుంటూరుమండల రాజకీయసభ

27,28,29 తేదీలయందు మంత్రినవారిపాలెమునందు సమావేశమగును

డాక్టరు బ్రహ్మజోన్యుల నుబ్రహ్మణ్యంగా రధ్యత వహింతురు

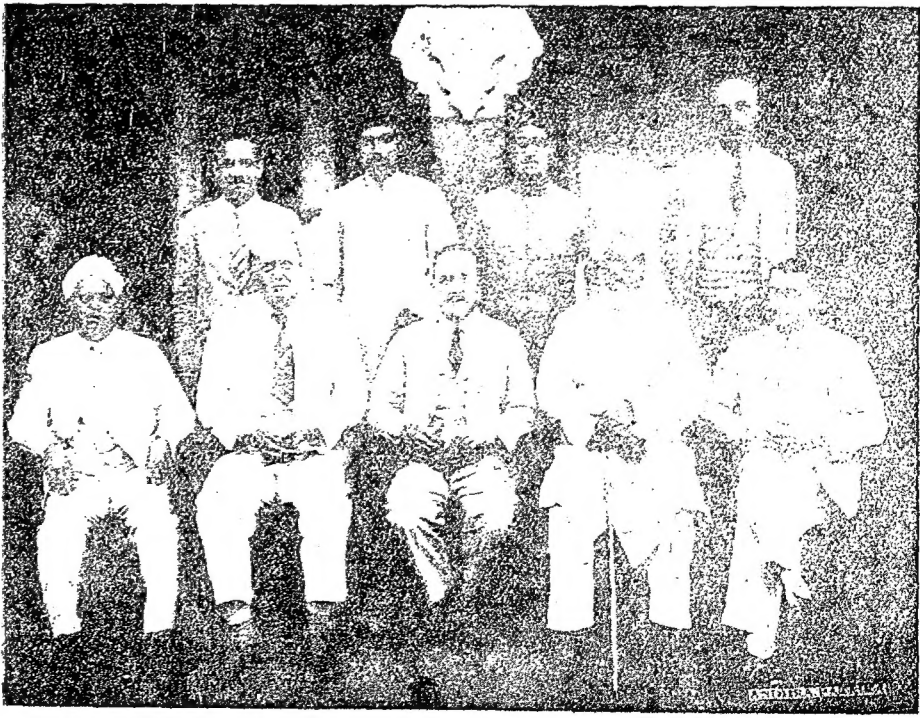
మండలములోని క్యాంగ్రెసువాదు కౌల్లరు విచ్చేయబ్రార్థితులు

ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు.

యటగుడిపాటి వరదరావుగారు

వీరు సుప్రసిద్ధాధనవతులు. బొంబాయి మున్నగు పట్టణములలో సినిమా ఫిలిములందు ఆర్టు చేసి ఘనత కెక్కియున్నారు. ప్రస్తుతము మదరాసు "జనరల్ పిక్చర్ కార్పొరేషన్" నందు పనిచేయుచున్నారు. గరుడగర్వభంగం అను క్రొత్తఫిల్ములో కృష్ణవేషము.

మోక్షపన్ను విచారణసంఘము:— అధ్యక్షు లగు డా॥ డి. బి. మారుగారు మధ్య కూర్చొని (ప్రే. ఫో. పి.) యున్నారు.

రెడ్డిమహాసభ

9 వ సమావేశము, కడప; 23-11-29

అధ్యక్షులు:—రాయినాపాళె

యన్. వెంకట రెడ్డిగారు (హైదరాబాదు నివాసులు)
(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

కడప, నవంబరు 28:—శ్రీ వ రెడ్డిమహాసభ కడపలో సమావేశమైంది. అన్ని జిల్లాలనుండియు ప్రతినిధులు అనేకులు వచ్చి యున్నారు. నీలవర్ధపు లాంఛనములను, రక్తవర్ధపు లాంఛనములను ధరించిన ప్రతినిధిబృందంబుల జూడ కన్నులపండువుగా నున్నది. సభాకార్యక్రమంబునకు నలయు ఏర్పాటులు అత్యుత్సాహముగా పట్టణములో జరిగినవి. ప్రతినిధులు అన్ని ప్రాంతములనుండియు వచ్చుచున్నారు. హైదరాబాదునుండియు, మైసూరునుండియు, బొంబాయినుండియు, ధార్వాడనుండియు, తదితర ప్రాంతముల నుండియు అనేక ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. శాసనసభ్యులగు బి. రామచంద్ర రెడ్డిగారును, డా॥ డి.వి. సుబ్బారెడ్డిగారును, పి. చంద్రారెడ్డి బి.యస్. బి.యల్. గారును, వెంకటరెడ్డి బి.యస్. గారును, యస్. వీరారెడ్డి బి.యస్. గారును, వి. బాపిరెడ్డి బి.

యస్. గారును, మల్లిడి సత్యరెడ్డిగారు (రెడ్డిరాజీపత్రికా సంపాదకులు) జి. రంగయ్య రెడ్డిగారును, దొడ్ల వరదారెడ్డిగారును, యస్. మలకొండారెడ్డి, బి. పి. బి. యల్. గారును, బి. రామానుజులు రెడ్డిగారును, యం. రామకృష్ణ రెడ్డిగారును, జి. యస్. రామచంద్ర రెడ్డిగారును, కె. వెంకటరెడ్డిగారును తదితర రెడ్డిప్రముఖులును విచ్చేసిరి.

సభాధ్యక్షు లగు రాయినాపాళె యన్. వెంకట రెడ్డిగారు, హైదరాబాదునుండి మొన్ననే విచ్చేసిరి. ఈ సభాత్మక ప్రమాణ మహోత్సవము రాజినాపాళె మునగాలరాజాగారిచే జరుపబడవలసి యుండెను గాని అస్పష్టతచే రాలేకపోయిరి. సభకు వచ్చినవారందరను గారు రాజాలమికి చింతించిరి.

నేటి సాయంకాలము రింగులట ముద్దుకృష్ణ థియేటరులో సభ ఆరంభమయ్యెను.

ఆభివేక్షలీల లని ప్రసిద్ధిపహించిన పర్యవరెడ్డి రామచంద్ర రెడ్డిగారు అల్లారునుండి విచ్చేసిరి.

వారితో నటశేఖరు లనేకులు విచ్చేసిరి. వీరిచట రానుదాను నాటకమును సావిత్రినాటకమును ప్రదర్శించి అందునల్ల వచ్చిన ద్రవ్యమును రెడ్డిజనసంఘమునకు నిధిగా నొసంగెద మని వాగ్దానముచేసిరి.

వ్యవసాయ పారిశ్రామిక ప్రదర్శనముగూడ ఈ సమావేశము ఆనుబంధముగా నిచ్చి జరుపబడుచున్నది. ప్రజలనేకులు వచ్చి యీ ప్రదర్శనమును జూచి వెళ్లుచున్నారు.

ఈ రెడ్డిమహాసభ జయప్రదముగా జరుగుచున్నది.

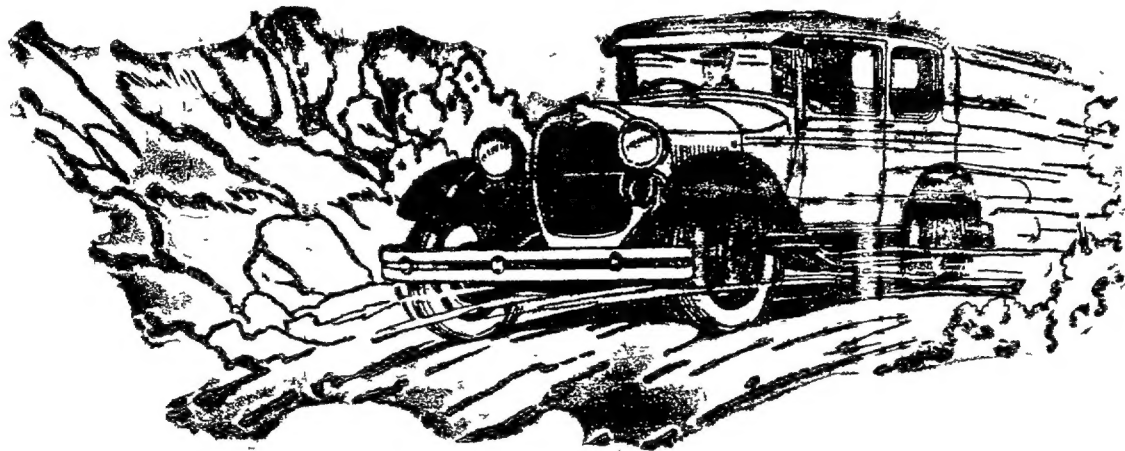
(తంతివార్త)

కాంగ్రెసు వాలంటీరుదళాధికారి

అరెస్టు చేయబడెను

మేజరు జగదీశచంద్ర చటర్జీగారు

కలకత్తా, నవంబరు 28:—కలకత్తా కాంగ్రెసు వాలంటీరుదళములో మేజరుదళవిలోనుండిన జగదీశచంద్ర చటర్జీగారు పోలీసు అధికారిని తన మొలలోని బాకుతో ఛెగరించెనను శీఘ్రమునకై అరెస్టు చేయబడిరి. ఈయన తండ్రిగారు 200 లకు జామీను యిచ్చుటచే విడుదలచేయబడిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్)

మమ్ములను నిదర్శనము చే

రుజువువరచనిండు!

బాటలులేని స్థలములు, అగడ్తలు, కాలువలు మొదలగు స్థలములందు మా ఫోర్డును నడపి చూడుడు—మెట్రక్ పల్లములుగల స్థలములందు ఇవి సౌఖ్యముగా ప్రయాణ మొనర్చును. అచ్చట మీకు దృఢమైనకారు మంచి శక్తితోను, మంచి బ్రేకులతోను కావలసియుండును.

నూతన ఫోర్డుకారు విషయమై మేము తెలుపునట్టి హక్కులను మమ్ములను నిదర్శనరూపకముగా రుజువువరచనిండు.

పంపకదారులు:

ఓక్సు ఆండ్ కో., లిమిటెడ్., మద్రాసు.

గార్డన్ ఉడ్ రోడ్ (మోటార్స్) లిమిటెడ్., విశాఖపట్ణం.

అనుమతి బొందిన ఇతర డీలర్లు:

ఫోర్డు మోటారు కంపెనీ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్., బొంబాయి.

27, 2013

శుభమైన ఆభరణములు

శాఖోప శాఖావిభాజనమునందు స్వంత ఉపయోగమునకు లేక బహుమతి నొసగుటకు మిక్కిలి తగిన ఆభరణములు. మేము హిందువు లగుటచే మిక్కిలి మేలురకము మణులలో మచ్చులులేనివి మిక్కిలి జాగ్రత్తతో యుపయోగించుచున్నాము. అందచే దీనిని ధరించుటచే గలుగు ఫలితములను పొందుటయు, వృద్ధిగాను, సౌఖ్యముగాను, భాగ్యవంతులుగాను నుందురు.

మేము దీనిని నిష్కపటమైన నేవయందు గ్రహించుచున్నాము. మేము మా తాతాదారుల కోసము స్త్రీలయందే ముఖ్యపాఠముయొక్క విజయముగలదా.

ప్రతి అమృతవ్రతముతోను మా మణుల శ్రేష్ఠతకు పూచీ నిచ్చుచున్నాము.

మా కంపెనీ తీరే సంగీతములనుండి సులభముగా సుపరిచయమున్నది, ఇండియా, బర్మా మున్నగు స్థలములందు సమృద్ధిగాను సుప్రసిద్ధమైనది.

సురాజుమాట్ లల్లుభాయి అందు కో.

నీమకమలముల, నగలవర్తకులు, బంగారు, వెండివస్తువులు శుభాశీర్వాదములు,
312, ఎస్టేట్, మద్రాసు.

ఇతర కార్యాలయములు:—

బొంబాయి,
359 కాల్యదేవి, రోడ్డు.

కలకత్తా,
12 లాల్ బజారు వీధి.

తిరుచునాపల్లి,
134 మొగల్ వీధి.

రంగూన్,
136 బిగ్ బజారు వీధి.

శివాజీ వ్యాపారము

మైలాపూరు శాఖ ప్రారంభోత్సవము

నిన్న ఉదయమున మైలాపూరు పి. యస్. హైస్కూలు భవనమున శివాజీ వ్యాపారమునందుకు మైలాపూరు శాఖ ప్రారంభోత్సవము అత్యుత్సాహముతో జరిగెను. శ్రీయుత టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యర్ గారు కార్యోద్యమసభ్యులు ప్రారంభోత్సవము సలిపిరి. ఈ ప్రారంభోత్సవ సందర్భమున శివాజీ వ్యాపారమునందుకు తిరునల్లీ శ్రీరామ, చింతాద్రి శేట శాఖ, సభ్యులు కొందరు వ్యాపార ప్రదర్శనము గావించిరి. ప్రేక్షకు లెల్లరు వ్యాపార ప్రదర్శనము గాంచి చాలా సంతోషమొందిరి. మండల్ యొక్క కార్యదర్శి శ్రీ. సంజీవ కామత్ గారు ప్రసంగించుచు శివాజీ వ్యాపారము నుండలి యొక్క ఆదర్శములు, ఉద్దేశ్యములు సభ్యులకు విశదముగ తెలిపి యుపకులు చాలమంది మండల్ శాఖయందు సభ్యులుగ చేరవలెనని విన్నవించిరి.

రా. బి. పి. నల్లకొండలయ్యగారు మాట్లాడుచు మనుష్యులకు దేవాదార్యము పెంచుకొనుట ముఖ్యకర్త వ్యవసాయం ఒంటియందు బలముకలిగియుండిననే కాని మనుజుడు పరిశుద్ధబుద్ధికలిగియుండుటకు అవకాశముండననియు భారతీయులెల్లరు శక్తికలిగియుండు ప్రయత్నములు సాగించవలెనని డాక్టరు నల్లకొండలయ్యగారు ఉద్ఘోషించిరి. డాక్టరు గారు తుదకు మండలముయొక్క శ్రేయోభివృద్ధి కోరిరి.

పిదప రా. పి. రాజగోపాలయ్యర్, జి. శ్రీనివాసాచార్యగారు ఉద్యమము అభివృద్ధిపరుపవలెనని కోరిరి.

శ్రీ. గజేంద్ర మండల్ యొక్క మైలాపూరు నూతన శాఖా కార్యదర్శి సంధ్యయొక్క నిర్వహణముగూర్చి కొన్ని మాటలు చెప్పిరి.

అధ్యక్షత వహించిన శ్రీయుత టి. యస్. రామస్వామి అయ్యర్ గారు ఉపన్యసించుచూ, యువకులును, స్త్రీలును అను తారతమ్యము లేక యెల్లరు వ్యాపారులు మండల్ సభ్యులుగా చేరవలెనని కోరుచూ శాఖయొక్క ప్రారంభోత్సవము సలిపిరి అధ్యక్షునకు, సభ్యులకు వందనములతో సభముగి సేవ. సభ ముగిసినపుడు చాలమంది యువజనులును, బాలకు సభ్యులుగా చేరిరి. ప్రతిదినమున వ్యాపారముతరగతి 6 గం ప్రారంభమునకు. శ్రీయుత టి. యస్. రామస్వామి అయ్యర్ గారు యీశాఖ అధ్యక్షులుగను, రా. పి. రాజగోపాలయ్యర్ ఉపాధ్యక్షులుగ నుండుటకు అంగీకరించిరి.

నృపేంద్ర బెనర్జీగారి ఆరెష్టునకై

అభివందనములు

కలకత్తా విద్యార్థుల సభ

కలకత్తా, నవంబరు 28 :—దేశసేవార్థమై ఆరెష్టునకు బదిలయైన నృపేంద్ర బెనర్జీగారిని అభినందించుటకై కలకత్తా విద్యార్థులు ఆల్బర్టువోలులో లలితహోదాపదాసుగారి ఆధ్యక్షతతో సభచేరిరి. (ప్ర. ప్ర.)

లాకాలేజి నాటక సంఘము

'రత్నావళి' నాటకమును ప్రదర్శించుట

చెన్నైపురి, నవం 25:— లాకాలేజి కామర్సులోని సహాయార్థము కాళేజీ నాటకసంఘమువారు నిన్నటి సాయం కాలము వి. పి. హాలులో 'రత్నావళి' నాటకము జయప్రదముగా జరిగినది. అద్భుతిగా నటించిన పి. శ్రీ. వెంకట నరసింహంగారు మిక్కిలి చక్కగా పాడిరి. మరియు గంభీరముగను, రమ్యముగను నటించిరి. నాగరికపాత్ర ప్రేమ సామ్రాజ్యమున బాగుగా పోషించెను. వి. శంకరన్ గారు యీశాత్రుధరించిరి. అనూయగ్రస్థమున వాసవదత్తపాత్రను ఆర్. కృష్ణమూచారి గారు ధరించి దానిని బాగుగా పోషించిరి.

ఎ. వెంకటేశ్వరమూర్తిగారు 'ప్రేమవిషయకమంత్రి'యగు 'వసంతకు'ని పాత్రను ధరించిరి. వి. పి. రామమూర్తిగారు 'దేవురవల్లి' పాత్రనుధరించి ప్రేక్షకులకు మొదటినుండి కొనవరకు నవ్వించుచుండిరి. ఎ. పి. కృష్ణమూర్తిగారు వైరవల్లి పాత్రను బాగుగా నిర్వహించిరి. యోగంధరామణి, వసుభూతి, కాంచనమాల పాత్రధారులును, దైస్తవాంధ్రులు కూడా తమ పాత్రల బాగుగా పోషించిరి.

నటకలంకరమైన సంగీతముతో మెలగుటయు, ఏర్పాటులన్నియు చక్కగా జరుగుటయు, నాటకములోని మైపురనిన విశేషములు.

నాటకమున కన్యకృత వహించిన ఎమ్. కృష్ణన్ నాయకుగారు నాటకసంఘమువారిని జయప్రదముగా నాయకును ప్రదర్శించినందులకు యభినందించి, సంఘము యభివృద్ధికి పొందుగాకయని నడిపిరి. కృష్ణన్ నాయగారికి 'ప్రెస్సిపోల్' గ్రామీణ సామిగారును, సభాసభ్యులకు సంగీతమూర్తిగారు శర్మ గారును తమ తమ కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

(ఒక విలేఖరి.)

తంజావూరు ప్రావృణసభా

తీర్మానములు

కానేరీతీర్మానమున రుద్రదాసము

రాజప్రతినిధికి విజ్ఞాపనము
మాయవరం, నవంబరు 22:—గురసాంఘిక నివారణకు లోక ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు లెగిన యేర్పాటులు చేయవలయుననియు, ముందు జరుగవచ్చు కాండుచేయి. సభలో పూర్వగావార పరా య బల కు తగిన ప్రాతినిధ్యముండవలయుననియు, తంజావూరు జిల్లా ప్రావృణ సభా కార్యదర్శిగారాక సమితివారి తీర్మానము కోరుచున్నది. ఈ తీర్మానము రాజప్రతినిధికి వంపనడెను కారణా కాపనములన కలిగిగెన చెడుగును, నివారించుటకై మాయవరం లోని ప్రావృణ బులు కొందరు కానేరీ తీర్మాన రుద్రదాసమును జరిపించు చున్నారు. (ఆ. ప్ర.)

శ్రీభద్రాచలక్షేత్రము

దేవాలయోద్యోగుల ఉదారత

శ్రీభగవత్ ప్రార్థన సమాజమువారు 8-11-29 వలీ తేదీన మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు దేవాలయమున గల గంటలకు రాజమండ్రుచేరి అచ్చట పుర ప్రముఖుల సన్మానమును, సత్కరణమును వారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించి 9 వలీ 12 గంటలకు ప్రీయమలనెక్కి- పూజారు 400 లు భక్తులు శ్రీరామదర్శనార్థమై ప్రయాణములను గమనించక అనందముగ భజనలు సల్పుచు చుకాములయందు శ్రీతిరునగరి శేషదాసుగారిచే హరికళలు గావించుచు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీకి పీఠబ్రహ్మం గారి పురాణకాలక్షేపముల వినుచూ 11 వలీ 12 సాయంకాలము భద్రాచలక్షేత్రము చేరిరి.

అచ్చట దేవాలయమునందున్న అర్చకబృందము సమాజం వారు బసరించు శ్రీరామకోటిపూజలయందు ఆనందమున్నై భక్తులకు సర్వవిధసౌకర్యములు చేసి శ్రీరామదర్శనాది పూజలను సక్రమముగా చేయించి భక్తులభక్తిరసమును యినుమడింప చేసిరి.

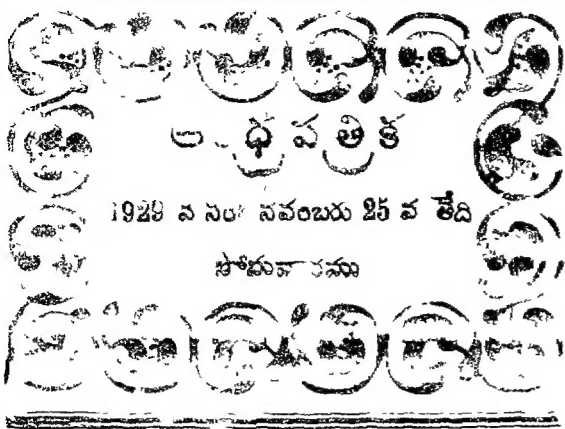
దేవాలయమున గల శ్రీ చిలుకూరి శాయన్నగారు భక్తవరుల కెవ్విధమైన లోటులు జరుగకుండ సర్వవిధ సౌకర్యములను చూపి గౌరవమర్యాదలతో భక్తులవాదరించి తిన్ని ప్టీమరు యెక్కువరకు వెంబడించి ఎంతో కష్టపడి అనేక సహాయములు చేసి భక్తులను సాగనంపిరి. వీరు చేసిన మహాపకారము మరునెదగినది కాదు. వీరి లెల్లపునును యీ భద్రాచల దేవాలయమునందే దేవాలయముగారుగా యున్నచో యాతా పరులు ఎట్టియిక్కటలు జెందిక సంతసింతురని యీ సమాజం వారి ఆభిప్రాయము.

వెంట్ సింధూకాదుగారైన దేవాలయమునందు ప్రభావు గారు భక్తజనుల కష్టములను గమనించి ప్రతిసంస్కారమును భద్రాచలమునకు పోదురాయని పురసంకల్పము కలుగు లాగున సహాయముచేసిరి. వీరి ఆంధరి సహాయములకు మేము కృతజ్ఞులమనియు లెప్పించుచూ శ్రీరామలి పారిక సర్వవిధ సంపదలన్నిచ్చి రక్షించుగాటయని ప్రార్థించుచున్నాము. శ్రీరాముని దయవలన సులక్షణముగా ఆందరును ఏలూరు 17-11-29 తేదీని చేరిరి. ఏలూరు సత్కరణమువారు స్వాగతప్రమర్శించిరి. దోరేగింతతో పూజగించిరి.

మాజేటి సుబ్రహ్మణ్యం.

తంజావూరుకి రాజప్రతినిధిగారి

తంజావూరు, నవంబరు:—రాజప్రతినిధిగారి రివ్యుటికి దిసెంబరు 11 వ తేదీనాడు వెచ్చెదిని తెలియుచున్నది. మేల్తూరు కాచిపా నెంబెన, మిసినపలు చాలును తెలచెదరు, విద్యుచ్చక్తి సర్వప్రయత్నములను ప్రారంభించెను.

అనంతపురముండల సహకారసమాజేశము

నిన్నటికినము ప్రారంభమయిన అనంతపురముండల సహకార సమాజేశమున కధ్యక్షత వహించి, భారతకాననభ్యుదయ శ్రీమంత్రి సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు, సహకారోద్యమమును సంస్కరింపవలసిన యవసరమును తేటపరచిరి. సహకారోద్యమము దేశమున స్థిరముగ నాటుకొనుటచే, ఇచ్చుది విమర్శనమువలన నష్టపడు నని తలంపఁబడు లేదు. దీనియందలిలోపములను కనుగొని వానిని సవరించుకొనుటకు సమయ మాసన్నమయినది. అధ్యక్షులు సూచించినటుల సహకారోద్యమము ఋణగ్రస్తులయిన వ్యవసాయదారుల సహాయమునకై ఏర్పడినదను భావ మింకను బాగుగ వ్యాపింపలేదు. సేకపనివారలకు గూడ సహాయ మవసర మగుచున్నది. గ్రామ సహకారసంఘము లీవృత్తుల నవలంబించువారికి తోడ్పడవలయు ననిన, వీరిని దురాశాపరులగు ఋణదాతల వశమునుండి తప్పించుకొనుటకు గ్రామసంఘముల నిర్వాహకు లీవిధ యమును గుర్తించి పాటుబడవలయు నని, అధ్యక్షులు ఎచ్చరించుచున్నారు. ఏ యుద్యమ మయినను త్యాగము లేని వృద్ధి గాంచజాలదు. సహకారసంఘములలో తేరువారు స్వలాభమునే ప్రధాన మని ఎంచక, సహకార సంఘము లిచ్చు స్వల్పపు వడ్డీతో తృప్తిపెంది, జనసామాన్య సంరక్షణమే ప్రధాన మని ఎంచవలయునని, అధ్యక్షులు గావించిన విన్నపము చాల సమంజసమై యొప్పుచున్నది.

కద్దరు ప్రియమని అభిమానింపక, బీదజనులకు తోడ్పడని వారి దృక్పథమే, సహకారసంఘములలో పాల్గొనువారిలోను అధ్యక్షులకు గనుపించెను. ఇది తొలగిపోవలయునని వీరుగోరుచున్నారు. సహకార సంఘ సౌభ్రాతృత్వమును కాపాడుటగూడ అత్యవసర మని, అధ్యక్షులతలంపు. వీనిపై తగిన తనిఖీ జరుగుచున్నగాని, సంఘములు వర్ధిల్లజాలవు. సమర్థులై తహకాలము సంతను వినియోగింప గలవారు అర్హులుబృంకులను నిర్వహింపవలయు ననియు, పెక్కు పనులు గల న్యాయవాదు లీబాధ్యతను వహించుట వలన, లాభ ముండదనియు, అధ్యక్షులు గావించిన సూచన కొంత కఠినముగ గన్పించినను, దీని ననుసరించుట లాభకర మగును. తమకాలమును శక్తిని చివరకొని గల సేవాపరాయణులు గావలయును. సూపర్వైజరులకు రయారుచేయు భార నలున, సహకారసంఘములపై బడవైతక, ప్రభుత్వమువారు విని భరింపవలయు నని, దొరస్వామి అయ్యంగారు కోరుచున్నారు. అధ్యక్షులు భిక్షు

నటుల, సహకారోద్యమప్రచార మత్యవసరము. ఉద్యమపు నిజాయములను ప్రజలకు తెలుపుట కేర్పాటులు జరుగవలయును. కేవలము కరపత్రములవలనను, పత్రికలవలనను ఇక్కార్యము నెరవేరదనియు, గ్రామమయలకు జోయి ప్రజలతో ముచ్చటించుట యవసర మనియు, అధ్యక్షులు కోరుచున్నారు.

మరియొక ప్రశ్న గూడ గలదు. సహకారోద్యమము కేవలము ఋణదానముతోనే తృప్తిపెండవలయునా, లేక నాణ్యకేడిలు వ్యవహారములలోగూడ జోక్యము కలుగజేసికొనవలయునా? అన్యదేశములలో నీ యుద్యమము, రెండవమార్గమునందు విశేషాభివృద్ధిని జూపుచున్నది. చేతిపరిశ్రమలకును, వ్యవసాయమునకును మిగుల తోడ్పడినది. గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు తోడ్పడినది. హిందూదేశము నందు గూడ ఇక్కార్యముల నీ యుద్యమము నిర్వహించుట కవకాశములు పెక్కులుగలవు. వ్యవసాయ విచారణసంఘమువారి విషయమై తమ యభిప్రాయము తెలుపుచు, నాణ్యకేడిలు వ్యవహారములలో ఇబ్బందులు చాల గలవని తెలిపిరి. కాని తగిన కృషి జరుగుచో, ఇబ్బందు లంతరించు నని, అధ్యక్షులు భావించుచున్నారు. కొంత ఆపరేటివు ప్రోత్సహించుచున్న విజయము జూచిన, ఈవిషయమున గల అవిశ్వాసము తొలగకమానదు. సహకారపద్ధతులపై చేతిపరిశ్రమలను పెంపుజేసి, కార్మికులకు లాభము చేకూర్చవచ్చును. కాని, సహకారోద్యమము అధికారశృంఖలాబద్ధమై యుండునంత వరకు, స్వేచ్ఛాభివృద్ధి గాంచదని, అధ్యక్షులు ఖండితముగ తెలుపుచున్నారు. వ్యవసాయవిచారణసంఘమువారు, అధికారవశ మింకను చాలదని తలంచిరి. కాని, ప్రజలు స్వపరిపాలనార్హులుగారను వాదమునే, వీరివాదముగూడ అనుసరించుచున్నది.

సహకారోద్యమము గ్రామపునర్నిర్మాణమున కధికముగ తోడ్పడునని కనుగొనబడెను. ఆలమూరు మున్నగు తావులలో, నీ విషయము నిదర్శన పూర్వముగ జూపబడెను. అధికారు లీ విషయమున విశేషముగ తోడ్పడజాలరని, ఎంచవచ్చును. గ్రామపునర్నిర్మాణమునకై, సహకారోద్యమమును వినియోగించుటకు, దేశారాధకులగు అనధికారులే విశేషముగ తోడ్పడగలుగుదురు. గ్రామస్థులను ఋణబాధనుండియు, త్రాగుడు మున్నగు దురభ్యుదయములనుండియు దప్పించి, మితిమీరిన వ్యయములనుండి వారిని విముఖులుగ జేయుటకు, సహకారోద్యమ మంతయు తోడ్పడగలదు. రాటపు ఉపయోగమును వ్యాపింపజేసి, కద్దరునిర్మాణమునకు తోడ్పడుటకు, సహకారోద్యమ మెటుల వినియోగింపదనో, అధ్యక్షులు వివరించిరి. గ్రామ ప్రజలను ఋణబాధనుండి తప్పించుటయ గాక, సహకారోద్యమము వారికి జీవనమార్గములను జూపి, ఋణబాధ గలుగకుండ జేయవలయును. ఋణముల జేయుటకు ప్రోత్సాహము లేకుండ జేయవలయును. ఇందుకు గాను, సహకార సంఘములు మాత్రమే మార్గముల ద్రోశకవలయును. ఈ విషయమున కృషి నలుపుట కెంతయో అవకాశము గలదు. తగు ప్రోత్సాహ మున్నచో, ప్రజాసేవకులు బలించక మానరు. సహకారోద్యమము క్రొత్త ఛాత్రం త్రొక్కుటకు సమయ మాపన్న ముఖ్యధనములకు సందియము లేదు

ప్రపంచశాంతి : కెల్లాగుగారు

కెల్లాగుగారు ప్రతిపాదించిన ప్రపంచశాంతి ఒడంబడిక, దాదాపు అన్ని దేశములవారిచే నామోదింపబడెను. ఇందుమూలమున యుద్ధబహిష్కారము కొనసాగినను, కొనసాగకున్నను, కెల్లాగుగారి నామము శాశ్వతముగ నిలిచియుండుననుటకు సందియము లేదు. సెసిలు ప్రభువుగారు, కెల్లాగుగారిని కొనియాడుచు, వీరిపేరుతోనున్న ఒడంబడికను శ్లాఘించిరి. కాని, యుద్ధబహిష్కారము కేవలము మాటలచే జరుగునది గాదు. సెసిల్ ప్రభువుగారు సూచించినటుల, నౌకలవిషయమై ఒడంబడిక కుదిరినను విశేషప్రయోజన ముండదు. సైన్యసమస్యయు విమానసమస్యయు గూడ పరిష్కారము గావలయును. సెసిలు ప్రభువుగారు సూచించినటుల, విమానములును సైన్యములును, నౌకలకన్న గూడ ఎక్కుడు ఉపద్రవకర మయినవి. కెల్లాగు ఒడంబడిక యుద్ధబహిష్కారమును మాత్రము గోరి, అందుకు వలసిన మార్గములను నిరూపింపకబోయినను, యుద్ధ పరికరముల నన్నిటిని చాలవరకు తగ్గింపవలయునని, కెల్లాగుగారు నుడివిరి. ఇవి తగ్గుచో, ఏయొక్క జాతియు ప్రపంచోపశ్రవము గలిగింపజాలదు. యుద్ధము జరుగునను భయముతో, ఆయుధనిర్ణయము గావించుచో, వానిని తగ్గించుటకు వీలుండదని, కెల్లాగుగారు స్పష్టపరచిరి. యుద్ధము జరుగదనెడి నమ్మకముతోనే, వివిధజాతుల వారును ఈ సమస్యను విచారింప వలయును. పరస్పరభీతిని విడనాడవలయును. శాంతవాతావరణమును ప్రపంచమందంతటను వ్యాపింప జేయుటకు, రాజ్యాంగవేత్త లొక్కరుమాత్రమే జాలరు. ప్రజాప్రబోధము గావించుటకు, మతసంస్థలు, కళాశాలలు, పత్రిక సంఘములు, పౌరస్వ సంఘములు మున్నగునవి పూనుకొనవలయు నని, కెల్లాగుగారు తెలిపినవిషయమునం దెంతయో అర్థము గలదు. మతసంఘముల యుపయోగ మిట్టి సమయములందే గనుపింపవలయును క్రైస్తవ మతగురువు లింతకు పూర్వము, యుద్ధములను ప్రోత్సాహపరచుచుండిరి. యుద్ధవిజయమునకై ప్రార్థనల నలుపుచుండిరి. ఇక ముందు, ప్రపంచశాంతికిని, పరస్పర మానవప్రేమకును, వీరు ప్రార్థనల నలుపవలసియుండురు. వృద్ధయపరివర్తనమునకు తోడ్పడవలసియుండురు. యుద్ధములు అనాగరికము లని బోధింపవలసియుండురు. వివాదపరిష్కారమునకు మధ్యవర్తుల సహాయమును పొందవలయు ననియు, ఆయుధములను తగ్గించి, ఈ విషయమున పోటీతో బనిలేకుండ జేయవలయు ననియు, కెల్లాగుగారు కోరుచున్నారు. కెల్లాగు ఒడంబడిక మహదాశయపూరితమయినది. దీనిని సఫలపరచుటకు, ప్రస్తుత ప్రపంచ వైఖరి మార్పు చెందవలయును. శాంతి మానవవృద్ధయములందు స్థాపితమయినగాని, బాహ్య ప్రపంచమున నుష్టాపితము గాజాలదు. శాంతిని సూక్ష్మ ఇండ్లందులో నుపన్యాసములు జరుగుచుండ, చీనా రుష్యుల మధ్య పోరాటము జరుగుచుండుట లాచన, మానవ హృదయపరివర్తన ముండునవసరము. గ్రహింపవచ్చును.

సెంట్రలు భూముల తనఖా బ్యాంకు :

ప్రభుత్వపు టుత్తరువు

సెంట్రలు భూముల తనఖా బ్యాంకుగూర్చి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన ఉత్తరువును శ్రద్ధతో పరిశీలించుట యవసరము. 1925వ సంవత్సరము నందు చెన్నరాజధానిలోని నాలుగు ప్రదేశములలో, భూమి తనఖా బ్యాంకుల స్థాపనమును పరీక్ష నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిరి. స్వల్ప భూములు గలవారిని ఋణవిముక్తుల గావించుటయే స్థాపనోద్దేశ్యము. ఋణములను దీర్చుట య గాక, వ్యవసాయ పద్ధతులలో మార్పు గలిగించి, భూములను బాగుచేయు నుద్దేశ్యము గూడ గలదు. ఒక్కొక్క బ్యాంకుకు లక్ష రూపాయల మూలధన ముండవలయు ననియు, విధించి ప్రజలు ఏబదివేల షేర్లను దీసికొనుచో ప్రభుత్వము వారు మిగిలిన ఏబదివేలను సహాయము చేయ నిశ్చయించిరి. ఇప్పుడు ఇరువది భూముల తనఖా బ్యాంకులు గలవు. వీనిలో అయిదు మాత్రమే పని జేయుచున్నవి. మిగిలినవానికి ధనము సమకూర్చు నిమిత్తము, ప్రభుత్వమువారు చెన్నపురిలో కేంద్ర సంస్థను ఏర్పాటు చేయ నిశ్చయించిరి. సెంట్రలు భూముల తనఖా బ్యాంకునందు, ప్రైమరీ తనఖా బ్యాంకులును, వ్యక్తులునుగూడ, సభ్యులుగ జేరవచ్చును. కేంద్ర సంస్థకు పది లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి యుండును. షేరు నూరురూపాయల ఖరీదగును. పదివేల రూపాయల షేర్లకు మించకుండ వ్యక్తు లీ బ్యాంకులో షేర్లను పొందవచ్చును. కార్య నిర్వాహకవర్గమునందు పందెండు మంది సభ్యులుందురు. షేర్లమీద వడ్డీ నూటికి ఆరును మించదు. ప్రైమరీ బ్యాంకుల కిచ్చు ఋణముల వడ్డీ నూటికి ఏడును మించదు. సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు గారు, వాటాదారులకు ట్రస్టీగ నుండురని సూచింపబడినది. వీరినిగాక మరియొకరి నేల నియమింపరాదో తెలియదు. సెంట్రలు బ్యాంకు షేర్లపై నిచ్చు వడ్డీకి ఏబది లక్షలవరకు, ప్రభుత్వమువారు అయిదు సంవత్సరముల వరకు హామీపడెదరు. ప్రభుత్వపు టుత్తరువు భూములు గల రైతుల కెంతవరకు పయోగపడునో, సహకారోద్యమాభిమానులు పరిశీలించి తమ యభిప్రాయములను వెలుబుచ్చ బ్రాణితులు.

హిందూస్థాన్ బ్యాంకు, మద్రాసు

హిందూస్థాన్ బ్యాంకువారి సామాన్యసభ ఈ నెల 22వ తేదిన జరిగెను. సభావృత్తాంతమును గతసంచికలో ప్రచురించి యుంటిమి. నివేదిక నిదివరకు ప్రచురించియుంటిమి. సభాధ్యక్షులగు డి|| బ|| గోవిందదాసు చతుర్భుజదాసుగారు, బ్యాంకు చరిత్రను వివరించిరి. బ్యాంకువ్యవహారములు మేనెలలో ప్రారంభమయ్యెను. బ్యాంకు కార్యదర్శి యగు విద్యా సాగర పాండ్యగారికి బ్యాంకు వ్యవహారములలో గల యనుభవము, సుప్రసిద్ధమే. డైరెక్టరులు, వ్యవహారదక్షులు. బ్యాంకులోని షేర్లను ఏకొలది మంది వ్యక్తులతో యొనగక, ఎక్కువ మంది వీనిని షేర్లొనునటుల, డైరెక్టరులు ఏర్పాటు జేసియున్నారు. బ్యాంకు పట్ల ప్రభాభిమానమును సంపాదించుటయే వీరి యుద్దేశ్యము. షేర్ల ఇంకము గలవు. వీనిని షేర్లొని, మద్రాసు రాజధాని వాస్తవ్యులు నూతన ధర్మమును పట్ల అభిమానము బావి, కార్యనిర్వా

హతుల నత్పైయున్నములకు తోడ్పడ బ్రాణితులు. డిపాజిట్టు అక్కంటు లింతవరకు ప్రోత్సహకరముగ నున్నవి. డిపాజిట్టు లింకను వృద్ధి యగునని తలంప సవకాశము గలదు. దేశములోని ముఖ్యమగు బ్యాంకులతో, నీ బ్యాంకు వారు ఖాతా ప్రారంభించిరి. లండను బ్యాంకుతో గూడ ఖాతా ప్రారంభించుటకు, డైరెక్టరులు సంకల్పించిరి. బెజవాడ, కుంభకోణము, మధుర పట్టణములలో బ్యాంకు శాఖలను స్థాపింపవలెనను సంకల్పము గలదు. ఈ శాఖలను జనవరి 1వ తేదీలో పరిష్కరింప నిశ్చయించిరి ఇండియా సెంట్రలు బ్యాంకువారు చెన్నపురి శాఖను మూసివైచుచు, వారివ్యాపారమును హిందూస్థాన్ బ్యాంకు వారికి ఒప్పగించిరి. హిందూస్థాన్ బ్యాంకు సుస్థిరమై వెలసి, దినదినాభివృద్ధి గాంచుగాక యని కోరిదము.

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము : లండను టైముస్

ఈవార ముందిన లండను టైముస్ పత్రిక రాజప్రతినిధి ప్రకటనము అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును దూరలక్ష్యముగ మాత్రమే సూచించెననియు, పాలిసీయం దెట్టి మార్పు గలుగలేదనియు, ఎట్టి వాదనములను చేయలేదనియు, సూచించి తృప్తి చెందుచున్నది అధినివేశస్వాతంత్ర్య మనిన, భారతీయ ప్రముఖులకు నరియగు భావన లేదట వారు రోకంటిపాట బాడుచున్నారుట. హిందూదేశ సమస్యను పక్షప్రశ్నగ జేయవలయునని, లేబరు ప్రభుత్వమువారిని ప్రోద్బలపరచువారుందురు గాని, అటుల గావించ గూడదని, టైముస్ పత్రిక మండలించుచున్నది. హిందూదేశ ప్రశ్న విషయమై లేబరు పక్షమునకును, కన్సర్వేటివు లిబరలు పక్షములకును మధ్య ఎట్టి భేదాభిప్రాయ ముండగూడదని, ఈ పత్రిక తలంపు. కాని, రాజప్రతినిధి ప్రకటనము నీ రీతిని తేల్చివైచుటవలన, భారతీయులలో నెట్టి అసంతృప్తి కలుగునో ఈ పత్రిక కనిపెట్టుటలేదు. హిందూదేశ ప్రశ్నను ఇంగ్లండునందు పక్షప్రశ్నగ భావించ వీలులేనిచో, హిందూదేశమునందును భారతీయులు దీనిని పక్షప్రశ్నగ భావించబోరు. మితవాదనాయకులు గూడ, డిల్లీ పరతుల నంగీకరించుటయే యిందుకు నిదర్శనము. భారతదేశ నాయకు లీ విషయమున కృతనిశ్చయు లగుచో, వీరి నిశ్చయము ఫలించి తీరును. బ్రిటీషు ప్రముఖులెట్టి నిరోధము జూపినను, సప్త ముండదు. భారతీయులు తక్షణ అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు గాని, లండను టైముస్ పత్రిక యూహించినటుల, దూరాదర్శముగ భావించబోరు

జీ. శే. క్లిమెంకో గారు

ఫ్రెంచి వ్యాఘ్ర మని పేరొందిన, క్లిమెంకో గారు ఘోషిస్తారాత్రి శనివోయిరి. వీరు 1841 సంవత్సరమున జన్మించి, ఎనుబదియేనిమిదవయేడువరకు జీవించియుండిరి. వీరు ప్రాస్తుకు ప్రధానమంత్రిగ నుండి, ప్రాస్తు ప్రభుత్వము వెంపుజేసిరి. వీరు ఇంపీరియల్ భావములచే ప్రేరేపింపబడి, ప్రాస్తు ప్రపంచ మందెల్ల అభివృద్ధి చేయుటకు మువలయునని సంకల్పించిరి. వీరి భావములు, ప్రాస్తులో వ్యాపకము. క్లిమెంకో గారు ఫిర్యావులను లయన పిమ్మట గూడ, తీరికలుటయు గలిగి, అమరము

వ్యాయామము జేయుచుండిరి. ఆరోగ్యవర్ధక మగు ఆహారమును భుజించుచుండిరి. చనిపోవువరకు వీరికి మనఃశక్తులు తీరింపలేదు. దేశవ్యవహారములను ప్రపంచపరిస్థితులను వీరు శ్రద్ధతో పీక్షించుచుండిరి. క్లిమెంకో గారు రాచకార్యములనుండి వైదొలగినను, వీరిపేరు ఎల్లరకు భీతి పురికొల్పుచుండెను. వీరు పండిన పండువలె రాలిపోయి, సుఖమరణము గాంచిరనుటకు సందయము లేదు.

క్యానిమోరా పబ్లికు టైబ్రీ

చెన్నపురిలోని క్యానిమోరా పబ్లికు టైబ్రీలోని గ్రంథములను ఇండ్ల కరువునిచ్చు నిమిత్తము, గ్రంథాలయనిబంధనలు నూర్పు చేయ బడెను. క్రొత్త మార్పులను ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిరి. పదునేడు సంవత్సరములలోపు వారిని గ్రంథాలయములోనికి రానియరని, మూడవ నిబంధన దెలుపుచున్నది. పాఠకులు పరిశుభ్రముగ నుండవలయునని కోరుట న్యాయమేగాని, ధోవతి ధరించుచో పద్దునుగాని, నిండుచేతులు గల జుబ్బానుగాని ధరింపవలయు ననియు, ఏది పరిశుభ్రమో, యుక్తమో గ్రంథాలయాధికారి నిర్ణయించు ననియు, వారి నిర్ణయము ఖాయ మనియు, నాల్గవ నిబంధన దెలుపుచున్నది. ధోవతి ధరించి ఒంటినిండ ఉత్తరీయము గప్పకొనువారి నేల టైబ్రీలోనికి రానియగూడదో తెలియదు.

మైసూరు బ్రాహ్మణుల త్యాగదృష్టి

మైసూరు రాష్ట్రమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వర వైషమ్య మధికముగ నుండుటచే, రాబోవు ఎన్నికలలో బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేశ్వరులతో పోటీ జేయవలదని, బ్రాహ్మణ ప్రముఖులు ఎచ్చరించుచు ప్రకటించిరి. బ్రాహ్మణేశ్వరులలో జెరిగిన అవిశ్వాసమును తొలగించుటయే, వీరి యుద్దేశ్యము. దేశిక్షేమమునే ప్రధానముగ నెంచి పాటుపడు బ్రాహ్మణేశ్వరులకు, వీరు తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. వీరి నిశ్చయము కొనసాగుచో, బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేశ్వరులకును మధ్య వ్యాపించిన ఎడబాటు తొలగునగుటకు సందయము లేదు.

మద్రాసు మండల కేంద్ర సహకారపు బ్యాంకు

వివిధ మండలములకును జిల్లా బ్యాంకులు ప్రత్యేకముగ నున్నను, మద్రాసు మండలమున కింతవర కట్టి బ్యాంకు లేకున్నది. చెన్నపురిలో ప్రత్యేక జాతులకొర కేర్పడిన బ్యాంకులు గలవు. కాని, సెంట్రలు బ్యాంకు లేకున్నది. దీనిని స్థాపింపవలయునని, చెన్నపురిలో సహకారవాదులు మేనెల 24వ తేదీని తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానము సఫల మగునని, నమ్మెదము.

యువజనసంఘపు అధ్యక్షుని గృహమును

పోలీసువారు సోదావేయి

పూవా, నవంబరు 22:- పూవా యువజనసంఘపు అధ్యక్షులు యాన్. వి. శాడత్ గారి గృహమును శేరిదెంగు పోలీసు వారు సోదావేసిరి. పూవా శ్రేణిస్థితులగారి ఉత్తరువుపై వారెల్ల సోదావేయబడెను. లాహోరునంపరి పవిత్రమైన భారతీయ కార్యదర్శి యాన్. వి. శర్మగారి ప్రకటించు రత్నపోషణమున సంబంధించిన కొన్ని పుస్తకములు విశ్వమక్కు పంపసేయమనె సూచినునాగు గోరొకరికి. ఇందు గంటలకాలము ఇల్లంతయు చెరికినది విషయంబొకటిను (ప్రతినె.)

విదేశీయ ప్రభుత్వము

నిరుద్యోగములలో బాధిస్తోన్న వారికి ప్రభుత్వము ప్రాజాపాతము ముందుండినది. ఇందు సురక్షితముగ, సుస్థిరముగా చేయవలసినది. దీనిని దీర్ఘాయుష్యమునకు చేర్చుటకు ముందుగాకయని దానికొక ప్రభుత్వ 21 తేదీని రాజపత్రములందు సందర్భమున నుడిపిరి.

ఇట్లు చేసి ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమును ఇతర బహుళములకును బహుళములకును దానిని సురక్షితముగా చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది.

కీ|| శే|| టి. పి. ఒకనరసారాధికారిని ఫిల్మ్ పరిశిల నాధికారిగా ప్రభుత్వము దేశీయకార్యదర్శిగ నున్న ఎడ్యుకేషన్ గారిని నియమించిరి.

‘బ్యాంక్ ఎల్పీయస్ పాఠశాలలో’ పనిచేయు చున్న వాయువార్త పనిముట్లను నడిపించునాటిని సెవిలో ముందుబెట్టి జంపనముగా, గాన తక్షణము సహాయము చేయ వలెనని వాయువార్త సంపాదక అధికారిగ నున్న ప్రభుత్వములో నున్న బ్రిటిషు నాకాదర్శిగారుల కందెను. ఇది నమనదించి ఆపాఠశాలను వెదకుటకు నాలుగు డెప్యూటీలకు లంపబడెను.

ఆర్థికమును ప్రభుత్వము-బ్రిటిషు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము ప్రభుత్వముగాను, ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వాగును ఆర్థికమునుండి దిగుమతియగు ఆహారపదార్థములపై నిర్బంధములను గాని పన్నులనుగాని విధించు నుద్దేశ్యములేమి ప్రకటించినవిక ఆర్థికము ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషుప్రతినిధులకులపై పన్నులను నూటికి 50 వాళ్ళున జనవరి మొదటి తేదీనుండి తగ్గించెద చుని ప్రకటించిరి.

ఇరాకు హైకమిషనరు

దుబై, నవం 22:—క్రొత్తఇరాకు హైకమిషనరు సర్ ఫ్రాన్సిస్ హంప్రీసుగారు ఇరాకు లండనునుండి నేడు బయలుదేరెదరు. బగ్దాదుమార్గమున బోవునపుడు జెరూసలమును జూచి పోయెదరు, అచట పరిశ్రమను హైకమిషనరును కలసికొనెదరు.

బొగ్గుయజమానులు

బ్రిటిషుమంత్రుల చర్యను ముగించుట

(రూటరు)

లండను నవంబరు 28:— మంత్రులను గ్రాహం, టర్నరుగార్లు బొగ్గు యజమానుల ప్రతినిధులతో తీవ్రముగ చర్చించిరి. కాని ఫలితము లేలేదు. ప్రభుత్వమువారు బొక్కము కలుగజేసికొనుట తప్పదున్నా రీయజమానుల ప్రతినిధులు, అందుచే మాక్రెటు ఏర్పాటులు, వేతనముల సంఘము ఏర్పాటులు కొంత ఆలస్యమునను. అనుకొన్న ప్రకారము జనవరి 1 వ తేదీనుండి మాక్రెటు విధానము అమలుజరుగుట సాధ్యము.

పెరిషియా ప్రభుత్వము

గాదిస్థాను ప్రభుత్వమును గుర్తించుట

(రూటరు)

లండను, నవంబరు 25:— పెరిషియా ప్రభుత్వముగూడ గాదిస్థాను ప్రభుత్వమును గుర్తించినట్లు తెలిపిన వార్తలు దేశపు నాన్నవి.

చీనా-సోవియటు పరిస్థితులు

(రూటరు)

లండను, నవంబరు 28:— మంచూరియాలో నున్న చీనా-సోవియటు ప్రదేశములను పోషించునట్ల లాక్ బయోహెజుని తెలియుచున్నది.

లండను నాకాదర్శిసభ

ప్రాంతీయ ఇటాలియను సంభాషణ

(రూటరు)

లండను, నవంబరు 25:— లండనులో జరుగజూపు నాకాదర్శినిర్ణయసభ విషయమై ఇటలీ ఫ్రెంచి ప్రభుత్వముల సంభాషణలు ప్రారంభమైనవి. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము నాకాదర్శిము ఇటలీదర్శిము సమానముగ నుండుటకు ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించునా? వారితో చర్చించెదమని ఇటలీ ప్రభుత్వము దలిచెను. కాని దానికి ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించరని చెట్టిటు పెరిసిన పత్రిక నూచించుచున్నది. వారిదేశ పరిస్థితులు పరిశీలించినట్లు (భూగోళ పరిస్థితులు) వేరగుటచే, ఇట్లు సమానముగ నుండుటకు సమ్యంతింపరట.

కెల్లాగుగారు లండను కేగుట

(రూటరు)

లండను, నవం 28:— కెల్లాగుగారు లండనులో పిర్మి ముఖమువారి విందు వారగించుచున్నారు. ప్రపంచమున కెల్లాగుగారు శాంతివాదియని విశ్వాసముగా, పేరు గాంచునని సిసిలు ప్రభు వనెను. అమెరికా విదేశాంగవిధానమున శాంతిస్థానము దీక్ష చేయనివించుకొనెను. కెల్లాగు ఒడంబడిక చాల ఘన కార్యము. నున మందరము కెల్లాగు ఒడంబడికను తిరగజేసికొని నమ్మి పనిచేయుచున్నారము. కాని ఉన్నతాళయ ము ల తో యుద్ధమును రాక్షసిని సంహరింపజాలము. కష్టపడి పనిచేసినచే యుద్ధము లేకుండ పోగలదని సిసిలు ప్రభు వనెను. అవసరమగునా? గొప్ప స్వార్థ త్యాగ మొనర్చవలెను. అందుచేతనే అమెరికా నేపామును కన్నులతో నద్దకొనుచున్నారము. యునైటెడ్ స్టేట్సువారు యుద్ధములో నున్నప్పుడు నిశ్చయించినపుడు అందరను. సంతసించి, ముఖములమున శాంతికాలము అమెరికా శాంతియుద్ధములలో జేరునట్లు కన్పించలేదు. మరలిపోవునట్లు గన్పించెను. కెల్లాగుగారు ప్రభుత్వముల రాగానే మరల అమెరికా ముందుకువచ్చెను. నాకాదర్శినిర్ణయమునుగూర్చి అపుడే ఆశాకరముగ రాయబారములను జరుపుచున్నారము. ఇంకొక రెండునెలలలో పర్యవసానమును అందుదురని ప్రభుత్వముల ఎదుట చెబుచుదురు. దానినే మరి ముందువిధానమునకు ఆధారముగా జేసికొనెదరుగాక. నాకాదర్శినిర్ణయము పరిష్కారము గానున్నది. అది చాల గొప్పసంగతి. అయితే అది ప్రభుత్వముగాను, సైనిక వైమానికదళముగా గూడ నిర్ణయించబడియున్నది. ఇందుగూడ అమెరికా సహాయము నక్షేపించుచున్నారము. ఈ విషయములో సమద్రసంబంధము మిక్ ముఖ్యముగనున్నది. కాని శాంతి అందరకును ఒకటే. ఎటలీ నేమి, ఎటులైనా? అది చెడునా? అంతకును ప్రమాదమే మూడును. నాకాదర్శిములకంటె సైన్యము, వైమానికదళములే శాంతికి కొన్ని విషయములందు భంగకరములు, ప్రమాదకరములు. మన ప్రయత్నములను మందగించరాదని సిసిలు ప్రభువనెను.

కెల్లాగుగారి ప్రత్యుత్తరము

జాతీయరక్షణమునకు మాత్రము సరిపోవు సైనికదళము నుంచి తగ్గిన వాటికి యువయోగింబుటకు వీలు లేకుండ నాకాదర్శి సైన్యమును తగ్గించివేయవలెను. అయితే విస్తృతము నందు సంపూర్ణమగు తేమమున్నది. ఏవియుభయముండదు. ప్రపంచమును ఒకరోడ్డుతో జాతులు పాలింపజాలవు. సమద్రమును స్వాధీనములోనుంచుకొనుట ఇప్పుడు జరుగవలెకాదు. అసాధ్యము. స్వపాన స్రవ ప్రాపంచిక శాంతికి పరస్పర ఆలోచన, విశ్వాసములు, యమ తమ తమ తమ శాంతియగు సమాధానముతో పరిష్కరించు కొనుట వసరము. కొన్నాళ్ళవరకు గ్రేటుబ్రిటను అమెరికా నాకాదర్శి నిర్ణయము కుదరదనుకొనుచుండిరి. గ్రేటు బ్రిటను అమెరికాకు యుద్ధమునచ్చునా? ఏమిచేయవలెనను ఆలోచనతో జూచితిమేని వైసజేప్పిససమగ్ర పరిష్కారము కాదు. రాచకీయములు, క్రియాపాపమును బట్టి ఆలోచించితిమేని మననాకాదర్శిములు సమానముగ నుండుటవసరము. అప్పుడు యుద్ధము ఆసంభవము. ఇదేవిధముగ ఇతర ప్రభుత్వములతో గూడ యుద్ధముగలుగదు. సంధి ఒడంబడికతో బాటు. ఇంకొక మూడుసంగతులు జరుగవలెను. శాంతి-అదర్శములనుగూర్చి దేవళములు, కళాశాలలు, పత్రికసంఘములు, పురపాలకసంఘములు బోధించవలెను. పఖ్యత, ముఖ్యపత్రిక పరిష్కారము తగాదాలను వ్యాఖ్యానములందు పరిష్కరించుకొనుట నాకాదర్శిములను తగ్గించుట యుద్ధముగలుగునటుల పోటీలేకుండుట జరుగవలెనని కెల్లాగుగారిది.

చీనా-సోవియటు తగాదా

(రూటరు)

లండను, నవంబరు 25:— మంచూరియాలో రషియనులు తూర్పు ఇమపదాంతి పడమరగా నున్న కేయిలోమును బట్టుకొనిరి. గ్రేటు కింగ్ పర్వతము దగ్గరకు నడచిపోయిరి. ఇచట నున్న చీనా సేనానిని చంపిరని తెలియుచున్నది. తూర్పున మూలంగును రషియనులు బట్టుకొనిరట. హార్మిన్లో ముట్టడి పడముగ నున్నదట. సోహద్దులో చీనావారు కయ్యమునకు కాలుడువ్వలేదనియు ఎట్టి ఉద్రేకమునకును అవకాశము నీయలేదని చీనా సేనాధిపతి డాక్టరు వ్యాంగుగారు చెలిపిరి. ఈ విషయమై చీనాసంగతిని అంతర్జాతీయ విచారణసంఘమువారు పూనుకొనెదరనుచున్నాడు. అట్టి విచారణసంఘముతోకు భగ్గులను గూడ చీనాభరించుట కష్టమగునట.

క్లెమెంట్ గారి ఆరోగ్యము

బాగు లేదు

(రూటరు)

లండను, నవంబరు 28:—రాత్రి అంతయు క్లెమెంట్ గారి పీడి బాగులేదు కుటుంబముంతయు ఆతనుదగ్గరకు వచ్చి చేరెను.

కీ|| శే|| క్లెమెంట్ గారు

లండను, నవం 25:— ప్యారిసువార్త లిట్లు చెబుచున్నవి—క్లెమెంట్ గారి మరణమునకు వగచుచు ఫ్రాంసు అంతటను బావుటాలు సగము క్రిందకుదింపబడినవి. చనిపోయినపిదప ప్రేతములు ఆతనియంటి కేగిరి. డోమరుగూ, టూడ్ గార్లు గూడ ప్రేతములలో గలరు.

వార్తాపత్రికల వ్యాఖ్య ప్రత్యేకముగ పత్రికలు ప్రకటింపబడినవి అందట్లు వ్యాఖ్య నొనర్చుచున్నవి:—

“క్లెంట్ డీడ్”

క్లెమెంట్ గారు శాశ్వత మనుకొంటిమి

క్లెమెంట్ గారి తండ్రి సమాధి ప్రక్కనే క్లెమెంట్ గారిని గూడ భూస్థాపితము జేసెదరు వెండి అడవిలో భూస్థాపితము జరుగును.

జీవిత చరిత్ర సంగ్రహము

బార్టన్ క్లెమెంట్ గారు సెప్టెంబరు 28 తేదీ 1841 వ సంవత్సరమున జననమొందిరి ఇతడు ఫ్రెంచి రాజకీయవేత్త వెండిలోయున్న ‘మాయిల్లర్’ అనే పరెడ్డు జన్మస్థానము. వైద్యవృత్తి నలంబించి మాంటుమార్ట్ లలో 1869 జీవనమును గడుపుచుండెను 1870 విప్లవానంతరమున నుప్రసిద్ధి గాంచెను. ప్యారిస్ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగ పేర్కొనబడిరి ఈజిప్టు చాల అల్లరిపజలతో గూడుకొన్నది పాలించుటకు కష్టమైనది 1871 ఫిబ్రవరి 18 తేదీని బాతీయముచేసినపుడు ర్యాడికలు సభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడిరి లింట్జ్ క్లెమెంటు ఖానుసే నా నుల హత్యసందర్భమున ఇతడు అడ్డుపడి తప్పించలేదని నిందించిరి. తత్సందర్భమున పోరాటముగూడ జరిగెను. ఇతని కందు జరిమానాను, ఒకపక్షము రోజులు ఖయిదును విధించిరి. పార్లమెంటుసభ్యుడుగ 1876-లో ఎన్నుకొనబడెను. అతివాదులలో జేరెను. త్వరలోనే అతని వక్రత్వపటిమచేతను పరిశ్రమల నను ర్యాడికలుపక్ష నాయకుడాయెను.

1877 లో బ్రాగ్లమంత్రివర్గముపట్ల నిరోధము జూపెను. 1879 లో ప్రతికూల రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వవిధానమును ఖండించి ప్రాముఖ్యతను బడసిరి. 1880 లోనే వార్తాపత్రికను స్థాపించెను. ర్యాడికలు పక్షమును ఇది సమర్థించుచుండెను. మంత్రులను పడగొట్టుటలో ప్రఖ్యాతిని గడించెను. తానుమాత్రము మంత్రి పదవిని స్వీకరింపజాలెను. రాజకీయములందు విమర్శకాగ్రే సరు డనిపించుకొనెను. పార్లమెంటులో అతివాదులు తరపున వ్యవహారమును నడుపుచుండెను. నాయకుడుగ నుండెను. జూలి నో-పేరిగారి. అధినివేశవిధానమును ఆపరచ్చిపట్టు పక్షమును ఎదుర్కొనుచుండెను. టాంగుకింగు విషాదమును పురస్కరించుకొని పేరి మంత్రివర్గమును కూల్చెను. 1885 ఎన్నికలలో ర్యాడికలు కార్యక్రమమును అనగా పురోవృద్ధికరముగ కార్యక్రమమును ప్రవేశపెట్టవలెనని, రెండువోట్లు ఎన్నుకొనబడిరి. తానుకూర్చిన మంత్రివర్గము స్థా ఇంకొక దానినికే తాను ఏర్పాటుచేయ నిరాకరించెను 1886 లో ప్రెసిడెంటు గారిని యధికారములో నుంచిరి. ఈ మంత్రివర్గములో బోలంగుగారిని యుద్ధమంత్రిగ నియమించిరి. దీనికి కారణభూతులు క్లెమెంట్ గారే. పిదప ఈ యుద్ధమంత్రి ఆకాపూరితుడగుచే క్లెమెంట్ గారు ఆతనిపై ధ్వజమెత్తిరి. ఈ మంత్రిపై ధ్వజమెత్తుట బేర్తెమెంట్ గారి పతనము ప్రారంభమైనది. ఏ నామా వ్యవహారములో ఇతనిపై అనుమానము బయలుదేరెను. రషియాతో మైత్రిపాడడమటచే ఇతడు ప్రకారంభిత్వ గో

జూలై 1898 ఎన్నికలో ఓడిపోయిరి. ఇప్పుడే ప్రతిపక్షం పోటీకర్తయ్యిరి. స్వీకరించి పనిచేయుచుండిరి. 1902 లో మరల పార్లమెంటు సభ్యుడుగ ఎన్నికౌనబడెను.

1906 లో దేశీయమంత్రిగ నియమింపబడెను. 1906 ఆక్టోబరులో ప్రభుత్వమును స్వీకరించెను. 1907-1908 లో ప్రెంచి ఆంగ్లోమైత్రి ఈయనవలనే బలపడెను. ఒకవంక జర్మనీతోను, మరొకప్రక్క మరొకరితోను చిక్కులలో బడినను యూరపు రాజకీయములందు ప్రాంసు పలుకుబడి పెంచినది. 1909 జూలై 20 తేదీన చర్యలో ఓడిపోవుటచే రాజీనామా నిచ్చెను. నాకాదగ్గరయ్యమై చర్యలో ఓడిపోయెను. ఆతని స్థానే బ్రియిండుగారు ప్రభుత్వమును స్వీకరించిరి.

ఇతనిని అధికారమునుండి తొలగింపగలముగాని ఆతనివిను ర్భక్తాగ్రసరత్వమును వ్రాలిని విక్రమమును తీసివేయజాలము. నిర్భయముగ అతడు విమర్శించుచునే యుండును. అధికారము లు లేనపుడు ఆతనిని తేలిపారజాడలేము. 1913లో పోయిం కేరుగారి అధ్యక్షతను చెడగొట్టుటకు విశ్వప్రయత్న మొనర్చె ను కాని వ్యర్థప్రయత్న మాయెను. పులి చనిపోయినదనిరి. అంతటితో ఊరకుండలేదు. ఇంకొక పత్రికను స్థాపించి పోయిం కేరుగారిపై ద్వజమెత్తిరి. కాని పోయిం కేరుగారు మూడుసం వత్సరముల సైనికచట్టమును క్షమింపజారు బలవరచిరి.

1914 యుద్ధము ప్రారంభమగుటకు ముందు శతశ్రుద్ధి ముఖుల పాపాండవయుద్ధము చెవిని ఇల్లుకట్టుకొని పోయిరి. సైనిక వైద్యసహాయము చాలదని వ్రాయుటచే ఆతనిపత్రికను ప్రభుత్వమువారు అడచిరి. అప్పటికి లేఖ పరిశీలనాదౌర్భాగ్యమును గుర్తింపగల్గిరి. ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు యుద్ధములో చేయు తప్పులన్నిటిని ప్రకటించుచుండెను. యుద్ధ ప్రారంభ మున విదేశాంగ సభాధ్యక్షుడుగ నుండెను.

రెండవసభలోగూడ (సెంటు) యుద్ధసంఘాధ్యక్షుడుగ నియమింపబడిరి. 1917 జూలైలో క్లెమెంట్ గారు విక్రమింపిరి. ము సేర్పాటుకేసిరి. కాంతిసభాధ్యక్షతను వహించిరి. 1919 ఫిబ్రవరిలో ఇత సెనెట్లోని కుసాక్షిత్ కాల్చిరి. అధ్యక్షతవదలికి ప్రయత్నించి మానుకొనెను. పిదప ఇండియా ఈజిప్టుకు బయలుదేరినెను. 1921 జూనులో ఆక్స్ ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమువారు డాక్టరేటును నిచ్చిరి. యుద్ధమంత్రిగ పనిచేసెను. అప్పటికి 76 సంవత్సరములవాడు. 1921 నవంబరు 11 నుండి 1919 జూన్ వరకు అంతర్జాతీయ పరిష్కారమును బూనుకొనెను. జర్మనీ ఆయుధవిస్త్రవ పరిశీలనమును బూనుకొనెను. 1920 జనవరి 20 తేదీ క్లెమెంట్ గారు ఓడిపోయిరి. ఇండియాకు వచ్చి గంగానది, కాశీదేవాలయములను జూచెను. అయ్యది వారి హృదయభలమున నాటికొనిపోయినది. 1922 లో అమెరికాకు వెడలి సభ్యుల సేర్పాటుకేసెను. అప్పటి కిది 81 సంవత్సరములవాడు.

దేశాధ్యక్ష యువరాజు లండనులో దేశాధ్యక్ష రా యబారి కార్యాలయమును స్థాపించెను. కొండనాటిగారుచే దానిని కత్తిరించిరి. ఆతడు సురక్షితముగ నున్నాడట.

ఆర్ 101 విమానములో పార్లమెంటు సభ్యులు పోవుటకు వాతావరణము ప్రతికూలముగ నుండుటచే విరల ఆగి పోయినది.

లిబర్టరీలు ఉప-ఎన్నికలో కార్మిక అభ్యర్థి కెవలను ప్రత్యర్థిగ నిలవరనుచున్నాడు. అనగా ఓకొనడమే స్థానము వల పోటీ యుండదట.

నేత్ర వ్యాధుల కద్దు తనివారిని

నేను నాభ్యాభ్యసించుచుండే ఆవస్థ నన్నటిని ముఖముగాను, ఎక్కువ కష్టములేకుండ చికిత్సల నొనర్చి నయముగల్గించుటకు స్వామి పండిత శ్రీనివాసయ్యగారికి చాల కృతజ్ఞుడను. నాకు ఇప్పుడు ఎన్నోరక లెబ్బ ప్రాసెస్ క్లెయిన్ మన్న ప్రాసెస్ క్లెయిన్ కాటెజింగుండు గలదు. కొన్ని వార్షికంకల నాకు కండ్లు నీరుకారుట మొదలుపెట్టి రాత్రి పొత్తిగా చదువుటకు పిలుచుచుంటి పోయినది. చాలమంది ఇంగ్లీషు వైద్యుల దగ్గరను వెళ్లి చికిత్స యొనర్చుకొంటిని. కాని లాభము కనిపింపలేదు. కంటి అద్దము లుపయోగించితిని. ప్రయోజనము కాన్పించకయ్యెను. పండితులనాకు కొద్దికాలములో ఏదో అంజనము నుకయోగించి నాకళ్లను బాగావర్చిరి. నాకుచాల ఆనందము గల్గినది. కన్ను త్వరలో యథాప్రకారముగా స్వస్థత కెంతింపబడుటకు మిగుల సంతోషించుచున్నాను. వారీప్రజ్ఞకు ఆశ్చర్యము పొందితిని.

వి. వి. కృష్ణారావు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని అల్లుడు, 24.5.28.

శ్రీ దేశోద్ధారక సంఘము ప్రకటన
ది 26-11-28 తేదీ మంగళవారము నాయంత్రము 5 గంటలకు మహాసభ సమావేశమయి యీ క్రింద మదాపరిచిన విషయములు చర్చించి తీర్మానింపబడును గాన సభ్యులందరూ దయచేయ వ్రాకింతులు.

- విషయములు
1. సంఘముయొక్క లెక్క సరిచూచుట.
2. ,, ,, అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శుల నెన్నికొనుట.
3. వార్షికోత్సవము ఏర్పాటు.
4. ఇతరవసరవిషయములు.

తెనాలి, } పుష్పలూరి కృష్ణమూర్తి,
22-11-29. } కార్యదర్శి.

కావూరు తిలకు జాతీయ పాఠశాల

స్వస్తి శ్రీ శుక్ల నామ సంవత్సరము ౧౭ శ్రావణ మాసము 29-11-29 సాయంత్రము 4 గంటలకు కావూరు తిలకు పాఠశాలాధ్యక్షులవారు ముగిసిన శ్రీ దేశోద్ధారక సంఘము పుష్పలూరి కృష్ణమూర్తి కార్యదర్శి వ్యవస్థ పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద మా పాఠశాల వార్షికోత్సవము జరుప నిశ్చయించినారు.

తుమ్మల బసవయ్య,
తుమ్మల శ్రీరాములుగారి బసవయ్య,
కార్యదర్శులు.
ఆలపాటి వెంకట్రామయ్య,
అధ్యక్షులు.

వాతావరణ సీమా

1929 సం॥ నవంబరు నెల 25-వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్య జిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అగ్నిపీఠాల్లో మృత్యు	గత 24 గంటలలో అగ్నిపీఠాల్లో మృత్యు	గత 24 గంటలలో మృత్యు	అగ్నిపీఠాల్లో మృత్యు 1-5 కేటగిరీలో మృత్యు	సామాన్యమైన మృత్యు 1-5 కేటగిరీలో మృత్యు
హైదరాబాద్	88	59	...	25.7	+ 18.9
ఆంధ్రప్రదేశ్	84	72	...	10.1	— 0.4
కర్ణాటక	88	68	...	7.2	— 5.7
మహారాష్ట్ర	85	66	...	5.1	— 8.8
గుజరాత్	88	61	...	8.9	— 0.6
బీహార్	85	62	...	8.6	+ 2.8
అసంపూర్ణ	...	...	...	6.0	+ 0.5
కేరళ	34	67	...	9.2	+ 1.2
తమిళనాడు	85	70	...	17.5	— 0.5
కర్ణాటక	85	71	...	21.8	— 1.9
కేరళ	79	72	0.3	23.8	+ 2.4
బీహార్	88	67	...	13.8	+ 1.0
కేరళ	35	51	...	7.1	— 3.0
అసంపూర్ణ	92	68	...	7.2	— 2.5
కేరళ	91	69	0.8	18.5	+ 1.8
కర్ణాటక	31	78	1.8	24.1	— 1.2
గుజరాత్	32	72	...	14.0	+ 1.6
హైదరాబాద్	30	76	1.0	22.1	+ 3.4
ఆంధ్రప్రదేశ్	...	...	0.3	14.3	+ 1.4
కేరళ	86	76	1.8	17.8	+ 0.7
బీహార్	87	71	+	30.6	+ 11.7
కర్ణాటక	96	76	...	10.4	— 4.6
అసంపూర్ణ	92	75	...	18.1	— 7.6
గుజరాత్	82	30	...	9.8	— 0.6
హైదరాబాద్	77	59	...	8.0	— 2.7
కేరళ	59	50	0.6	22.4	+ 5.9
హైదరాబాద్	68	58	0.1	18.7	—

మీరటు కుట్ర కేసు

ముద్దాయిలు చీరమైన వాళ్ళూము లొసంగుట మీరటు, నవంబరు 25:—మీరటు కుట్ర కేసు ముద్దాయిలపై పైవలు మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు వాళ్ళూములను గైకొనుట ప్రారంభించిరి.

స్వామి, ధూరాని, గజాది, ముజఫరు అహమ్మదు సుమహుల్లాగార్లు సెషన్సు కోర్టులో వాళ్ళూములు విసంపాదించిరి.

కోర్టులో గోపుగారు తనపై ప్రాసిక్యూషనుగారు చెప్పిన కుట్ర కేసును అసత్యమనిరి. తాను కమ్యూనిస్టు పక్ష సభ్యుడు గాడనియు, కృషీనలులపక్షపు సభ్యుడు కావనియు, తాను జేయుచున్న పనియంతయు తెంగాలు రాష్ట్ర కార్మిక సంఘముల సమితితరపున జేయుచున్నాననియు చెలిపిరి.

స్వామిగారు తన పార్టీనుపార్టీలో నున్న రీతిని తన వృత్తి పుస్తకములు విక్రయించుట యని చెప్పెను తనవద్ద దొరకిన పుస్తకముల గూర్చిగాని, కమ్యూనిస్టు కృషీనలుల పక్షము గూర్చిగాని యిప్పుడేమియు చెప్పననెను. ఇండియాపై సార్వభౌముని అధికారము తొలగించు కుట్రయందు తాను ఎన్నడు పాల్గొనలేదని మాత్రము చెలిపెను. ముజఫరు అహమ్మదుగారు తా సేవర్లనుడో మరచిపోతినని చెప్పెను. మతిమనందు తనకు విశ్వాసము లేదనెను. కలకత్తా నివాసి యగు ప్రతికాచిలేఖరి ననియు జెప్పుకొనెను ఇంకేమియు జెప్ప నోలకలదెను.

కోర్టులొలు గోపుగారి వాళ్ళూము

కోర్టులొలుగారి వాళ్ళూములను గైకొనుటకు గంటనేపు పట్టెను. వా రీక్రిమినలిగ జైప్యిరి:—

“నేను వృత్తిరీత్య పత్రికాసంపాదకుడను, స్ట్రీడరును. చాకు నర్తకము లేదుగాని జన్మకే కావ్యభుజును. వాచర్లకంటే పోలీసువాడు పోచాచేసి తీసికొన్న కాగితములు నేను వంగ రాష్ట్ర కార్మికసంఘమునకు కార్యదర్శిగ నుండుటవలనను, పత్రికా సంపాదకుల సంఘమునకు, పత్రికాదొంగియాల సంఘమునకు కార్యదర్శిగ నుండుటవలనను నావద్ద నవి యుండుట జరుగించెను. అ. భా. కార్మిక సంఘమువారితో నేను అనేక ఉత్తరప్రకృత్య తరములు జరుప వలసి యుంటిని. కార్మిక సంఘములను ఏర్పాటుజేయుటకును సరిగా నడపించుటకును కొన్ని కార్మిక ప్రభంజనములందు నేను ప్రమేయము కలిగించు కొంటిని. ఏ కార్మిక సంఘమువారైనను నాసహాయము కోరి నపుడు, నాచేతనైన సహాయము జేయుచుంటిని. బార్ని సార్వభౌముని ప్రభుత్వము ఇండియాలో లేకుండజేయు దురుద్దేశము నాకెన్నడులేదు. నేను కమ్యూనిస్టుని గాను, పాటకర్షకజన సంఘమునకు సభ్యుడను కాను. నే నెంతవరకు పారిశ్రామిక సంబంధమైన కాత్మికులతోడనే మెలంగుచుంటిని, మిల్లుదారులు భిక్షులయియుండుటవల్లను సమాధానమునకు రాకుండుట వల్లను పెక్కు సార్లు కార్మికసమైక్య జరుగవలసినదెను. నాని వీలయినంతవరకు సమాధానమార్గములనే నేనును చెదకు చుంటిని. బాన్సుగారితోను రైసుదొన్నాల్లు, కాంచెలు, స్వామి గుగర్లతో నా కనేకసంభర్తములందు ప్రసక్తికలిగినవి. అఖిల భారత కార్మికసంఘమునకు నేను కార్యదర్శి నగుటవలన కలిగిన సంబంధమేగాని వేరుగాదు. కాంచెలుగారితోమాత్రము వేరొక విషయమున సంబంధము గలదు. వారితరపున నీతిగ గుంటిని. స్వామిగారుమాత్రము ఒకసారి కలకత్తా వచ్చినపుడు వారి ఉత్తరములన్నియు నావేర పంపునట్లు ఏర్పాటు చేసికొనిరి. అందుకు కారణము స్వామి గారు వేరు వేరు పట్టణములలో సంపాదించుచున్న వస్తువుల వలన నా ఆద్రేసునకే ఉత్తరములు వచ్చుట ఉత్తమమని తలచిరి. నేను కమ్యూనిస్టుల గ్రంథములనుగూడ చదువుచునే యుంటిని. ఇట్టి గ్రంథములు కలకత్తాలోని స్టేట్సుమను పంపాదకునివద్ద గూడ నుండగలవు. స్వామిగారు 1928సం॥లో కలకత్తాను వచ్చినపుడు వారిని చెంగీలుకు వెళ్లి అచట బరుగుచున్న సమైక్యరీతి లనుగూర్చి నివేదింపగోరియుంటిని స్వామిగారి ఉపవాగ్ధానము లందలి విషయములు సామాన్యముగ కార్మిక వాడుకులు సమైక్య వాడుకులు చెప్పదగిన విషయములే.”

పిమ్మట చక్రవర్తిగారు రాధారమణుగారు, మిత్రగారు అయోధ్యాప్రసాదుగారు తమతమ వాళ్ళూముల నిచ్చిరి. తమ పై మోపబడిన నేరములు అక్రమమనియు తాము నిర్దోషుల మనియు వాదించిరి. తాము చెప్పవలసిన సంగతు లన్నియు ముమ్మడిగా చెప్పెను. నునిరి.

గుంటూరు మండల నభలు

అధ్యక్షులు

- 1 మండల జాతీయసభ:—శ్రీయుత డాక్టరు బ్రహ్మ బోయ్యల నుబ్రహ్మయ్యంగారు
  - 2 మండల యువజనసభ:—శ్రీయుత తెన్నేటి విశ్వ నాథంగారు.
  - 3 హిందూస్థాని సేవాదళసభ:—శ్రీయుత గాడినర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు ఎమ్. ఎల్. సి.
  - 4 హిందూమహాసభ:—శ్రీయుత పిల్లలమర్రి అంజనే యలుగారు ఎమ్. ఎల్. సి.
  - 5 రైతుమహాసభ:—
  - 6 క్షత్రియమహాసభ:—
- శ్రీయుత ఏ. వెంకటరాజుగారు బి. యె. బి. యల్. హైకోర్టు వకీలు.

జాతీయ పతాకోత్సవము

శ్రీయుత నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు, బి. ఎల్. లా. గుంటూరు, పురపాలకసంఘాధ్యక్షులు.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము:—శ్రీయుత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు

ఇ. మెర్కు (జర్నలి)

మ క ర ధ్వ జ ము (బంగారముతో చేసినది)

“దాని నువ యోగించిన జ రామరణము లుండవు”

తులము గొట్టము రు 2.

ర స కా త్రు ము.

ఇండియాకు పోల్ ఏజంట్లు: పోస్టుబాక్సు 10852

ఇండో-జర్నల్ డ్రస్సు స్టోర్సు, కలకత్తా.

“నేను బానిసను. దేశస్వాతంత్ర్యము వచ్చినవెనుక మానవుడ నగుదును”

కేదారినాడు నైగలుగారు కోర్టువారీయగుట యిట్లు జెప్పిరి. “నేను యిప్పుడు బానిసను. దేశస్వాతంత్ర్యము వచ్చినవెనుక మానవుడను. పోలీసువారితో అరెస్టుచే యబడి జైలులోనివాడనునకు బోవుచుండుటయే నాకు వృత్తి. నేచెప్పదలచినదంతయు సెషన్సుకోర్టులో చెప్పెదను. నేను ప్రస్తుతము కమ్యూనిస్టుని కాను గాని, కమ్యూనిస్టుని కావలెనని కోరుచున్నాను.

కోర్టు:— మీరు చెప్పదలచిన దింకేమయిన గలదా?

మద్దాయి:— ఒకటిగలదు. తునిచారణయంతయు నొక కపటవాదకమువలె నున్నది. ప్రజాశ్రవ్యమును దుర్వినియోగపరచుటకై యిదియొక మార్గముగ నున్నది. ఒక్క-మాటఅడిగెదను. బాంబులును, పిస్తోలులు, మోపాకులు, కత్తులును లేనిది సార్వభౌముని అధికారమును మేమెట్లు లొంగింపగలము? ఇంతవరకు మేమెట్టిట్రైబులలో దిగియుండలేదు. కారణముయేమన అధినేతస్వాతంత్ర్యము యాదేశమునకు మించినది నా యభిప్రాయము.

కోర్టు :— మీరు ఆ ధిని నేత స్వ త్వ ము నే కోరుచున్నారా?

మద్దాయి:— నా ప్రకృత్య తరమును ముప్పుండుచెప్పెదను. కాని మామీదచేయబడిన నేరాశోపణలన్నియు యాకోర్టువారు నమ్మి న్యాయము నిర్ణయించినయెడల యాదేశప్రభుత్వమయెడల మాకు గల అల్పగౌరవము గూడ పూర్తిగ నశించును.

“గౌరీకంఠ అను మద్దాయి యిట్లు జెప్పెను:— నానివాసము హిందూస్థానమే, హిందూస్థానీయుడను. అని చెప్పుకొనుటకంటె నాకు వేరే వర్ణవిభేదమేమియు లేదు. నావృత్తి బానిసత్వము, నేను గులామును. నేచెప్పదలచినవిషయము లన్నియు సెషన్సుకోర్టులో చెప్పెదను. విగిలిన మద్దాయిలందరునుగూడ తమ వాళ్ళూములను యిప్పుడు చెప్పజాలమని వాయిదాచేసిరి.

చౌదరి ధర్మవీరశింగు

‘కార్యరంగమున కావ్యోనము’ అను పుస్తకముయొక్క ప్రతి మాయిల్లు సోదాచేసి తీసికొనిపోయిరి, కాని అపుస్తక మునాదిగాదు. వాక్యోబాటు అయింటిలో మరియెరువుక నివసించుచుండిరి. ఈ పుస్తకము నేదివరకు చూచియుండ లేదు. ఈ కోర్టులో ప్రదర్శించ బడుటకు పూర్వము దీని నేనెరుగను. సంయుక్త పరగణాలలోని పాటక, కర్నూ జన సంఘమునకు నేను ఉపాధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడిన సంగతి నాకు తెలియదు. ఆపదని నే నెన్నడు అంగీకరింప లేదు. నావేరు కొట్టితెమమని లక్ష్మీలో యున్నపుడు కోరి

ఆ హాజర స సంఘాధ్యక్షులు

శ్రీయుత మం తెన రామరాజుగారు.

శ్రీయుత మం తెన నుబ్బరాజుగారు.

శ్రీయుత వెనుమత్తి నరసరాజుగారు.

శ్రీయుత కంకిపాటి రంగరాజుగారు.

శ్రీయుత మం తెన శివరామరాజుగారు.

శ్రీయుత మం తెన వెంకటపతిరాజుగారు.

లిసి. ౫త సం॥ మీరటులో జరిగిన కర్తక పాటకజన మహాసభకు నేను హాజరయితిని. నేను కాననసభ్యుడనగుటచే అహహా ననుసరించి వెళ్లియుంటిని అక్టోబరు 18, 14 తేదీలయందుఆసభలో కలది నిమగ్నములు కూర్చుంటిని. కారణమేమనగా దిల్లీ రాష్ట్రీయ మహాసభకు నేనొక కార్యనిర్వాహక సభ్యుడ నగుటచే నాకు వ్యవధిలేకపోయెను. ఆ సభలో నేనుసభ్యుడనైతేను. తీర్మానములయందు పాల్గొనలేదు. అని ధర్మవీరశింగుగారు యింకా ముగించకపూర్వమే కోర్టు అనాటికి ముగిసెను.

జూరీ విచారణగూర్చి అభీలు

మీరటు కేసు ముద్దాయిలలో కొందరు యూరోపియనులును కొందరు భారతీయులును కలరు. యూరోపియనులమీద క్రిమినలుకేసు విచారణ జేయునపుడు వారిజాతికి చెందినటువంటి పెద్దమనుష్యులు కొందరు కేసువిచారణను పరిశీలించుటకు జూరీగా నియమింపవలెను. ఇంగ్లీషు న్యాయశాస్త్ర ప్రకారము యీ పౌర సత్వ ము వారికి జన్మతః కల్పింపబడియున్నది. భారతీయుల మీద క్రిమినలుకేసు విచారణ జరుగునపుడు క్రిమినలు ప్రాసీజులతోడు 448 సెక్షను ప్రకారము వారికేసు విచారణ పరిశీలించుటకు జూరీ నియమింపవచ్చును. అంగ్లేయులు ముద్దాయిలయినపుడు యీ సెక్షను ఎర్రింపనవసరము లేకయే ఇంగ్లీషు న్యాయశాస్త్రము ప్రకారము వారికి జూరీవిచారణకు హక్కుగలదు. కనుక మీరటు కుట్ర కేసులో భారతీయులును అంగ్లేయులుగూడ నున్నారు గనుక జూరీవిచారణ యుండితీరవలెనని ముద్దాయిల తరపున సిద్ధాగారు సెషన్సుకోర్టులో వాదించిరి.

లాంగు ఫరు జే మ్యు గు యీ వాదము ను ఖండించిరి. ఫిర్యాది ముద్దాయిలలో ఒకరు అంగ్లేయులై రెండవవారు భారతీయులైనపుడు మాత్రమే జూరీవిచారణ చేయవలెను అవసరముగలదు. కాని, భారతీయులును యూరోపియనులును సమానసేరపై ఒకే ముద్దాయిల జట్టులో నున్నపుడు యీమాత్రము వర్తింపదు. మరియు యిం దనేకకాగితములు కొన్ని రహస్యరీతులయందు వ్రాయబడినవి పరిశీలించవలెను. ఇవన్నియు జూరరులు బోధపరచుకొనుట కర్తవ్యము. సెషన్సుజడ్జిగారు తీర్పుజెప్పుకొనుట కువాయిదా చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

వర్షపాతము

పూనా, నవంబరు 25 :— బంగాళా భాతమునందలి వాయుగుండము మధ్యకు పోయెను. దక్షిణ మధ్యరానుసంధు కొద్దిగను, తిగువలర్పాయందు తక్కువగను వర్షించెను.

కొలత:—చేనీను 1" మెర్చు 1/2, తిరువనంతపురం, నాగపట్నం 1 1/2, పాంబట్ 1, కడలూరు పాలకోట, తిరుచనాపల్లి 1/2 కొడయకనాలు 1 1/2 అంగుళములు. మదరాసు అగ్నేయమూల యింకను వర్షము పడగలదు. (ఆ. ప్రె.)

దేశీయవార్తలు

నాయువిమానపు టపా

కరాచి, నవంబరు 22:—టపాలా తెచ్చు నాయువిమానము కరాచికి విమానాన్ని ప్రకటించబడినది. కరాచి రహదారి, 25 తెదీ సోమవారము కరాచి చేరుననియు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఘనశ్యామదాస్ బిర్లా అన్వన్యులుగా నుండుట గ్యాలియర్, నవం 23:— జి. డి. బిర్లా, ఎం. ఎల్. ఏ. గారు వుష్టుతుతో మంపము పట్టియున్నారు. కావున వారు బొంబాయిలో యిదివరలో జేయబడిన యేర్పాట్లను రద్దు చేసినది. వారు తెలంగాణము వారిని బహుశా వాగ్ధరులలో కలుసుకొనెదరు. (ప్రీ. ప్రె.)

మధురనాయకుల కేసు

మధుర, నవంబరు 24:—ఉటీల శాస్త్రి ఉపన్యాసముల నొసగినందుకు ఆర్. శ్రీనివాసరదయ్యగారు, డి. యస్. రంగనాథరావుగారు 108, 112 వ సెక్షనుల ననుసరించి కేసులు లేబడినవి. (ఆ. ప్రె.)

మధురలో జాతీయపతాకపు టుల్స్ వము

మధుర, నవం 24:—హిందుస్థానీ నేపాదళమువారి యాజమాన్యమున మధుర జాతీయపతాకాల యెదుట జి. వి. హనుమంతరావుగారు జాతీయపతాకమును నెలకొల్పిరి. ఈ ఉత్సవమునకు శ్రీనివాసరదయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. జాతీయపతాకమును గురించి పలువురు పదవ్యసించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియా గజెటు

ఢిల్లీ, నవం 22:—కె. యం. ఉస్మానుగారు ఇండియా ప్రభుత్వపు హోం డిపార్టుమెంటు జాయింట్ సెక్రటరీ ఖాను పదవీదారి. పబ్లిక్ ఇన్ ఫర్మేషన్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ ఆర్. యస్. బాబ్ పాయిగారు స్పెషల్ సెక్రటరీ నయమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బ్రాహ్మణమహాసభ

వాగపల్లి, నవంబరు 24:—తెలంగాణబ్రాహ్మణ మహాసభ కేంద్రసమావేశము జేరినది. జాతీయపతాకా లాభనమున ప్రారంభమయ్యెను. బ్రాహ్మణసంఘమునకు సంబంధించిన సమస్యలపై చర్చ సలుపుటకు ఈ సమావేశము జరుపబడినది. మద్రాసు వాస్తవ్యులగు డి. బి. టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు మహాసభకు అధ్యక్షులు. (ఆ. ప్రె.)

నంది మోడ్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీము విచారణ

సిద్ధా, నవంబరు 22:—సర్ చునీలాలు మోహతాగారు నంది మోడ్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీము విచారణ సంఘపు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. తెలియుచున్నది. పంజాబు కాననభా పథ్యులగు హబిబుల్లా, లెఫ్టెనెంటు రిటైరెసింగు, మోహనలాలు గార్లు, నంది సంస్థానమునకు చేరిన దీవా నాథుగారు, మద్రాసు, సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి ఇరువురు ఇంజనీయులు ఈ సంఘపు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

‘రాండుటేబిల్ సమావేశ’ మను పత్రికా ప్రకటన

కాబ్యాంగ్ ఛివ్వికై ప్రయత్నించుటకు గుజరాతజాతీయవాది ప్రచురించునందుట అహమ్మదాబాదు, నవంబరు 23:—గుజరాతదేశము నందు రాజకీయ ప్రచారములుగానున్న రామరాయ్ మున్షీయ నువారు, ‘రాండుటేబిల్ సమావేశము’ అనుపేరుగల ఆంగ్ల పత్రికను ప్రచురించెదనని ధరఖాస్తుపెట్టెను. భావిభారత రాజకీయభివృద్ధినిగూర్చిన సమస్యలను వివిధరాజకీయ పక్షములవారు ను చర్చించుట కిది యుద్దేశింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో పట్టాభిషేకారామయ్యగారి పంచాయితీ

దెసెంబరు మొదటివారములో జరుగును అలహాబాదు, నవంబరు 23:—బెంగాలు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీ ఎన్నికలు సరిగా జరిగియుండలేదనియు, సదరు ఎన్నికలను గూర్చి విచారణచేయవలసినదనియు బెంగా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులు కొందరు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీవారికి విన్నవించిరి. ఇందు విషయమే సరియైన దరియాపు చేసి సంగతి సందర్భములను నివేదించవలసివడిగా డాక్టరు భోగ రాజు పట్టాభిషేకారామయ్యగారు మున్షీయరీతిగా అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీవారిచే నియమింపబడిరి. దీనివలన మొదటి వారములో పట్టాభిషేకారామయ్యగారు యీ పనికొరకై కలకత్తాకు వెళ్లెదరు. శీతరామయ్యగారి రిపార్టు పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారికి నివేదించబడును. నెహ్రూగారు స్వామ్య నిర్ధారణచేసి తీర్పు చెప్పెదరు. (ప్రీ. ప్రె.)

లాహారు కాంగ్రెసు

లక్నోలో సుపూర్ణస్వాతంత్ర్యవాదులు ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడిరి యువక సంఘపు పలుకుబడి లక్నో, నవంబరు 23:—లాహారు కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల యెన్నికలో యువజనసంఘమువారిచే పెర్మినెంట్ బడిననా రందరును ఎన్నుకొనబడిరి. సుపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదము ప్రకారమే వారు ప్రాతినిధ్యము వహించిరి. ఆంధ్రప్రతినిధులు బెజవాడ, నవంబరు 23:—లాహారు కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా వెళ్లదలచినవారు ఈ నెలఖరులోనా తమ ధర ఖాస్తులను ప్రతినిధిరునుము రూపాయి ఒకటితో సహా తమకు పంపవలెనని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారు ప్రచురించుచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

ఉప్పుపరిశ్రమ

టూలిపుబ్లీషర్లవారి విచారణ కరాచి, నవం 22:—ఉప్పుపరిశ్రమ విషయమై విచారణసలుప టూలిపుబ్లీషర్లవారు జేరినది. కరాచికి వచ్చిరి. విచారణను ప్రారంభించుచు, బోర్డువారు కరాచిలో కొన్ని దినములే యుండిదనియు అందుచే ఉప్పుపరిశ్రమాధికారులను ముఖ్యముగ కంపెనీలవారి సాక్ష్యమును ప్రస్తుతము పుచ్చుకొనుటకు వీలులేదనియు, త్వరలో వారిని బొంబాయికిగూని కలకత్తాకుగూని పిలిపించి వారి సాక్ష్యమును తీసికొనుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుననియు బోర్డు అధ్యక్షులగు సర్ సిన్హాల గారు చెప్పిరి. ఉప్పు తయారుచేయువ్యక్తుల సాక్ష్యము పుచ్చుకొనెను. కంపెనీలకునలెనే తమకుకూడ ప్రభుత్వమువారు గుత్తు ఇవ్వవలయునని వారు కోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

యంత్రశాలయందు అగ్ని ప్రమాదము

75 వేల రూపముల నష్టము కలకత్తా, నవంబరు 22:—కలకత్తాలో ఉత్తరబెంగాల్ ప్రదేశ యునైటెడ్ మ్యాచులు నిర్మరాత్రి పరమరామ శ్రీతియయ్యెను. ఈ అగ్ని ప్రమాదమునకు కారణము తెలియచున్నది. 7 మైలు ఇంజనులు ఎచ్చిపనిచేసెను. తెండు గంటల కాలములో మంటలు పల్లార్పబడినవి. 75 వేలరూపముల విలువగలసామగ్రి మండిపోయెను. ఒక మైలు ఇంజనునయ్యునుండగ దారిలో తెలిపిన పొక్కునకు దీగొట్టుకొనుటచే నిచ్చెననని చెప్పెను. పక్కనబొక్కునకు ఎద్దుబండి ఎద్దుపెట్టెడినది. ఆ ఎద్దు మరణించెను. 4 గురికి గాయములు తగిలెను. ఈ మిల్లు మహాలాసి కంపెనీవారికి చెరినది. మిల్లు అగ్ని ప్రమాదములకు ఇష్టూరు చేయబడి యున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ప్రథమ రంగూన్ జిల్లా ఆంధ్ర మహాసభ

కార్మికపరిస్థితులను బాగుపరుపవలసినదని దేశోద్ధారకుని యుద్వేగనము రంగూన్, నవంబరు 22:—జాతీయమహాసభ ప్రారంభమైన ప్రథమ రంగూన్ జిల్లా ఆంధ్రమహాసభ చాలా మంది ప్రజలువచ్చిరి. సభాభవనము క్రిక్కిరిసియుండెను. ఆంధ్ర పత్రికా సంపాదకులగు శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు సభాధ్యక్షుపీఠము నలంకరించిరి. తమ యధ్యక్షతోపన్యాసమునందు శ్రీ పంతులుగారు కార్మికపరిస్థితులను బాగుపరచులె ననియు, కార్మికుల యోగజ్ఞేయమునకై పాటుబడవలసినదనియు రంగూన్ ఆంధ్రనాయకులను ప్రోత్సహించిరి. అంతఃకలహములనుమీని సంఘముయొక్క శ్రేయమునకై పాటుబడవలసినదని వారు ప్రజలుకోరిరి. భారతదేశము నకును బర్మాకును సంబంధముండుట యంతయునసరమో బర్మా జాతీయవాదులు గ్రహించెదరుగాకయని వారుకోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

రంగూన్, నవంబరు 23:—ప్రథమ రంగూన్ జిల్లా ఆంధ్ర మహాసభ ఉపాయంత్రము శ్రీ యు. క. దేశోద్ధారక కాశీవాధుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి యధ్యక్షతన జరిగెను. చాలామంది ఆంగ్లము సభకే తెలిసిరి. సభాభవనమును ప్రవేశించి నతోడనే దేశోద్ధారకునకు కరతాళధ్వనులతోడను, మార్గధ్యానములతోడను కూడిన ఘనముగ స్వాగతమొసంగబడినది. జాతీయ గీతములతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. వాక్తరు రఘునాథగారు ప్రతినిధుల వాక్యానింపిరి. తరువాత అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరిగెను. అధ్యక్షతోపన్యాసానంతరము చిత్తు తీర్మానములను విచారించుటకు విషయ నిర్ణయకసభ యేర్పరుపబడినది. తరువాత కేవలవిరక్త సభ ఆపుకేడు జరిగెను.

ఆహ్వానసంఘమువారి విందు

శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి గౌరవా ర్థమై జాతీయతన్త్ర విశ్మతలను పాటించని ఒకవిందు ఆహ్వాన సంఘమువారిచే నేర్పాటు చేయబడినది. రంగూనునగరమునందలి ముఖ్యపౌరులు విందు కేటించిరి. మామూలు ఆంధ్రాచారము ప్రకారము వడ్డించబడినది. బర్మా ఆంధ్రపరిశ్రలో మొదటిదగ్గ నీవిందు జయప్రదముగా జరిగెను.

మహారాష్ట్ర దేశమునందు కాంగ్రెస్ ప్రచారము

యథోచిత సహకారవాదులయందు అసంతృప్తి మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల ప్రకటన పూనా, నవంబరు 23:—యథోచిత సహకార పక్షము స్థాపింపబడినప్పటినుండియు, కాంగ్రెస్ సంఘములయందు ఉద్యోగములను వహించి కాంగ్రెస్ పరిపాలనమును కొనసాగించుచున్న యథోచిత సహకార పక్షమువారి పరిపాలనమును విమర్శించుచు మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ సంఘ సభ్యులగు సి. ఐ. వై. వ్యాస్, పటే, కుల్ పూల్, కనీష్కోర్, మొదలగు సభ్యులు చాలామంది విజ్ఞాపనము చేయుచున్నారు. మహారాష్ట్ర దేశమునందు కాంగ్రెస్ ప్రచారమును కొనసాగించెదమని యిచ్చిన వాగ్దానమును వారు చెల్లించలేక పోయిరినని వారు తెల్పుచున్నారు. కేపు జరుగు సామాన్యసభలో పాల్గొనవద్దని వారు కాంగ్రెస్ కార్యక్రమములను ఎన్నికయు గలవారి నందరిని కోరుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఉప్పుపన్ను విచారణసంఘము

కరాచి యు కరాచి కరాచి, నవంబరు 23:—ఉప్పుపన్ను విచారణ సంఘమువారు కరాచి విచ్చేరిరి. కరాచి ఒడకేపునందై ఉప్పుదీగుతుంటేనే కొట్టబడతే కొరాయాలు ఏర్పరచుకొనుటకై స్థలముకానలెనని వాల్లు డిపార్టుమెంటువారు కోరిరి. ఇందుకు ఒడకేపు అధికారులు ఆక్షేపణలు పెట్టిరి. ఇందువిషయమై ఒడకేపు అధికారుల సంచాయిషీని యీ ఉప్పుపన్ను విచారణ సంఘమువారు గైకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

బిల్లాగారింట వివాహసందర్భమున
1½ లక్షరూప్యముల విరాళములు

కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయమునకు రు 30 వేల
రూపాయలు విరాళము

నవంబరు 20 సోమవారము పెద్దపునెల 15 సోమవారము

కాశీనందితలు లనేకులు పెండ్లికి వచ్చిరి

గవ్వలపాడు, నవంబరు 22:—

దీర్ఘ సామ్రాజ్యకాలమునకు సభ్యులను జబల్పూరు
వివాహమునకు ఆరు నేలముద్రాను ముల్కానీగారిమూలై
శ్రీయ్యగజానను బిల్లాగారికిచ్చి జబల్పూరులో వివాహము
చేయబడినది. ఇరువదిరెండు రామేశ్వరదాసు బిల్లాగారు. ఈయన
రాజా బుడేవదాస్ బిల్లాగారిపుత్రులు. తమమమన వివాహ
సందర్భమున రాజా బుడేవదాస్ బిల్లాగారు సుమారు ఒకటి
న్నరలక్ష రూపాయలు ధూరివిరాళముగా నీక్రిందిసంఖ్య కొ
సంగిరి.

తమ స్వసంఘముయొక్క మాహేశ్వరీ మహాసభకు 52
వేలు దానముసంగిరి. వీధవిద్యార్థులకు సహాయము చేయుటకై
యూనిఫర్ములను 80 వేల రూపాయలు హిందూవి
శ్వవిద్యాలయమునకు దానముచేయబడినది. రాజపుత్రసామము
నుండి అంటు చదువుకొనుటకై వచ్చెడి శ్రీ విద్యార్థినుల సహాయ
యార్థమై యూనిఫర్ములను సేద్యంపబడినది. రాజపుత్రసామములో ప్ర
జాగృత్యక్షేమాభివృద్ధికై 82 వేలు దానము చేయబడినది.

మధ్య పరగణాలలోని అనేక వివిధ సంస్థలకొరకై
10 వేల రూపాయల నొసంగిరి. పంజాబులోనున్న శిరోమణి
గురుద్వార ప్రబంధక కమిటీయొక్క సంఖ్యకు 7 వేల రూపా
యాల నొసంగిరి. బొంబాయి రాజధానిలోని కొన్ని సంఖ్యకు
6 వేల రూపయల నొసంగిరి. కలకత్తాలోని మహాభాగ్య సం
ఘము మున్నగు వేర్వేరుసంస్థలకు చెంగాలు, వీహారు ఒరిస్సా
కొరకై 6 వేలు దానముచేసిరి.

ఈ వివాహము సంఘ సంస్కరణ వివాహమైయున్నది.
నవంబరు 15 ఏండ్ల ప్రాయముగలది. వయసు 20 ఏండ్ల వయస్సు.
మాహేశ్వరీ మహాసభవారు తీర్మానించెడియుండిన సంఘ సంస్కరణ
సిద్ధాంతము కనుగొనుముగా యీ వివాహము జరిగినది. ఈ
వివాహమునకు గొప్ప పండితులూడ విచ్చేసిరి. మహామహా
పాధ్యాయ పండిత దేవిదత్తు కవివక్త్రవర్తిగారును కాశీలోని
యితర పండిత ప్రకాండు లనేకులును వివాహమునకు దయచేసి
వహువరుల నాశీర్వదించిరి.

పెండ్లివారందరూ ప్రత్యేకపు రైలుబండి నొకటి
ఏర్పాటు చేసికొని గేడు తిరిగి వెళ్లిరి.

వివాహమునకు కలకత్తానండియు బొంబాయి నుండియు
వర్తకప్రమాణు లనేకులు విచ్చిరి. యావద్భారత దేశమునుండియు
అనేకమంది నాయకులు విచ్చేసిరి.

జి. డి. బిల్లాగారు కార్మిక విచారణ సంఘములోని
సభ్యత్వ వ్యవహారములను నిర్వహించుటకై తిరిగి బొంబాయి
వెళ్లుచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

మద్రాసు పండ్లములు
1929/30

మొదటి రోజున 30-11-29 తేదికి
తగ్గింపబడిన ప్ర వేశకట్ట ములు.

మొదటి ఎస్కోజర్

పురుషులకు రు 3. స్త్రీలకు రు 2

రెండవ ఎస్కోజర్

పురుషులకు రు 8. స్త్రీలకు రు 4.

వ్యవసాయము

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

వ్యాయామవిద్య

బెజవాడ, నవంబరు 21—హనుమత్ వ్యాయామ కళా
శాల ఆధ్వర్యమున ప్రాథమిక యశ్వంత సింహాగారు ఈనెల
15 వ తేదీన భారతమహిళా సంఘము వారి యెదుట మొగ
వ్యాయామవిద్యనుగూర్చి యుపన్యసించిరి. శ్రీమతి మంచాల
నావిక్రమ్యుగారు ఆధ్వర్యము నహించిరి. అనేకమంది నారీయలు
సభ నలంకరించిరి. యశ్వంత సింహాగారు కొన్ని అసలముల
ను ప్రదర్శించి నాటియొక్క ఉపయోగములనుగూర్చి విపులము
గా నుపన్యసించిరి. పూర్వకాలమునందు స్త్రీలు మోగాభ్యాస
ము చేసి ఎట్టి మహాన్నతసీతీయం నుండినదియు వివరించి ఈ
కాలపు సాహసీయలులూడ ఆ మార్గమునే అనుసరింపవలయు
నని హితబోధమును చేసిరి.

తిరువూరుకేసులు

తిరువూరులో జమిందారులగు రాజా వెల్లంకి జగన్నా
ధరాపుగారు వగైరా 7 గురకు చేర్చి ఒకకేసును, రాజా వెల్లంకి
సీతారామరావు, రాజా వెల్లంకి శ్రీనివాసజగన్నాధరావు
గార్లను మరి ఆరుగురు చేర్చి మరియొక కేసును తిరువూరులో
సు నా రు క్రి మి నత్ ప్రా సీ జ రు కోడ్ 107 సెక్షన్
క్రింద జా మి ను కే సు ల ను బె జ వాడ జాయింటు
మేజిస్ట్రేటు ఎదుట పెట్టిరి. ఆకేసులలో ఆర్యమంట్టు నిన్న
పూర్తి యయినది. పోలీసువారితరపున ప్రాసీక్యూటరు యిన
స్పెక్టరుగారు వాదించుచు మొదటి యిరువురు జమిందారు
లు అన్నదమ్ములవియు నారియరువురమధ్య విరోధముగలవని
యు నానాటికి వారిరువురమధ్య పోట్లాటలు పెచ్చుననున్నవ
నియు డబ్బు పెట్టి పోట్లాడేవాండ్రను ఒకరివిద నొకరు ప్రయో
గించుచున్నారనియు, ఈ పోట్లాటలన ప్రజాశాంతికి భంగము
కలుగుచున్నదనియు, ప్రాసీక్యూటర్ సాక్ష్యమువలన రుజువైన
టుల వాదించి వీరు కాయితముతముగా నుండుటుల నియమింప
బడవలె ననిరి. మరియు ప్రాసీక్యూటర్ యిన స్పెక్టరుగారు
పూర్వము తిరువూరులో సభ మేజిస్ట్రేటులుగా నుండినవారల సా
క్ష్యమువలన యీ అన్నదమ్ములమధ్యగల విరోధమును అంచువలన
ప్రజాశాంతికి కలగుచున్న భంగమును రుజువుచేయుచున్నవనిరి.

మొదటి కేసులో నూరి నందరరామశాస్త్రి, చెరుకుపల్లి
వట్టాభిరామయ్యగార్లను, రెండవ కేసులో ఆరణి వికల్ రావు
క్రొనూరి వీరయ్యగార్లను ప్రతివాదులపక్షమున వకీళ్లుగనుండి
ప్రాసీక్యూటరు యిన్ స్పెక్టరు గారి నాదనల నన్నింటిని ఖం
డించుచు కోర్టునాదియెదుట వాదించిరి. 25-11-29 తేదీన తీర్పు
చెప్పబడును.

గుంటూరు మండల సభాహాస్యము

ఆర్యా, గుంటూరుమండల జాతీయ, యూత్, రైతు,
హిందూస్థానీ సేవాదళము హిందూమహాసభలు ఈ నెల 27, 28
29 తేదీలలో మంతనవారిపాలెమునందు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య
ప్రభువుల ఆధిపత్యమున జరుగనున్నది.

మంతనవారిపాలెం, } మంతన వెంకట్రాజు,
22-01-02 } మంతన వెంకటరామరాజు,
ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు.

మ.రా.—నిడుబ్రోలువద్ద రైలుదిగి నందవోలు గుట్టపు
బండిమీద వచ్చిన ఆవుల ఆహ్వానసంఘమువారి బండ్లువుండును.

బరంపురం

ఖారామసాలా స్వర్ణ కేతకి

బజారులో విక్రయింపబడు అన్ని రకముల కన్న ప్రశ
స్తమయినది. నూవాసన, రుచి, పరిశుభ్రతలకు గ్యారెంటీ యివ్వ
బడును. ఖాగాకు పరిశుభ్రముగా శాస్త్రోక్తముగా శుభ్రపర్చి
యున్నాము. ఈ 40 లు పాను 1 కి రూ 1-0-0
సెక్కి-మార్, సుగంధన్నానగూడి, మితామసాలా. మా
నడ్ల వోరుడును. వర్తకులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును.
కాళ్ల సీతారామస్వామి.
స్వర్ణ భారతగారము, బరంపురం. (గుంజా)

ఆంధ్ర మహిళాసాంఘిక
సమావేశము బెడవాడ

(స్వకీయ విలేఖరి)

బెజవాడ, నవంబరు 23:—నేటి సాయంత్రం 2 గంటలకు
దుర్గాకళామందిరముందు మూడవ ఆంధ్రమహిళాసాంఘిక సమా
వేశము జరిగినది. శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మ గారధ్వర్యమున
నహించిరి. తెలుగు జిల్లాలనుండియు, నిజాందేశమునుండియు
ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. దాదాపు 500 మంది నారీయలు
సభ నలంకరించిరి.

జాతీయగీతములతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభింప
బడినది. పిమ్మట సన్మానసంఘాధ్వర్యములగు ఈ పెన్ సభి గారు
సభ్యులవచ్చేసిన స్త్రీరత్నములకు స్వాగతముసంగును నుపన్యసిం
చిరి. అందులోని కొన్ని వాక్యముల నిందువహించుచున్నాము.

మన దేశాభివృద్ధికై చేయబడుచున్న ప్రయత్నములలో
స్త్రీలుకూడ వాల్గొన గురూపాలై యున్నారని. ఇప్పుడు
రాజకీయరంగమున పురుషులు నిమగ్నులై యుండుటవలన స్త్రీలు
యోగక్షేమములకై వారప్తే శ్రద్ధచూపుటలేదు. కాబట్టి మన
యభివృద్ధికై మనమే పాటుపడవలసిన అవసర మున్నమైనది.
ఆంధ్రాయూనివర్సిటీవచ్చి నామకేమి ప్రయోజనముకలుగలేదు.

స్త్రీలకు కాలేజీ పెట్టేవాలుయైనను మనము వినుటలేదు. స్త్రీలు
ముందుకు నడిచినగాని దేశము అభివృద్ధిజెందనేరదు. కాబట్టి
మనస్థితి చక్కనగుటకై ప్రాథమికవిద్య, అన్ని చోట్లను నిర్బంధ
ముగను ఉచితముగను బాలికలకు కేర్పవలయుమై మనము ఆం
దోళన తీవ్రముగజరుపుట మనవిధియైయున్నది. దేశములో

స్త్రీవిద్య వ్యాప్తియైనకొలదియు, సోదరీణులును విశాలహృద
యై నూతనభావములను గ్రహించి నూతనాదర్శములతో
నూతనావేశముతో దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుటయు, సంఘమును
పీల్చిపీల్చిచేయుచున్న దురాచారములను తొలగించుటయు జరుగ
గలవు. మన దేశములో ప్రతిపల్లెయందును, ప్రతిపట్టణము
నందును మహిళాసంఘములు స్థాపింపబడవలెను. స్త్రీ

లోకమున సంఘీభావము స్థిరపడవలయును. స్త్రీలెల్లరు అన్ని
యద్యమములందు పాల్గొనుటలో తటస్థించినప్పుడు స్త్రీలలో
నూతన తేజస్సు విలసిల్లును. స్త్రీ ఉన్నతస్థానము నాక్రమించు
టతో దేశము తప్పక అభివృద్ధికి రాగలదు. నిమగ్న-లపితమగు
సనాతనధర్మప్రతిష్ఠాపనతో సేత, దమయంతి, సావిత్రి, రాణి
లక్ష్మీబాయి, అహల్యాబాయిల జీవితస్మృతులతో భారతనాదీ

మణుల యద్యమము జయభేరి గొట్టగలదు.

పిమ్మట అధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మ
గారు పుష్పమాలాలం కృతురాలై తమ యుపన్యాసమును చది
విరి.

ఆపైని యీ క్రిందివిషయన తీర్మానములు చేయబడినవి.
నేడు కేవలము విద్యావిషయక తీర్మానములు జరిగినవి.
రేపు (24 వ తేదీ) సాంఘిక విషయములగూర్చి తీర్మానములు
చర్చింప బడగలవు.

సార్వభౌముని ఆరోగ్యస్థానకనిధి

విరాళములను డిసెంబరు 31 వ తేదీలోపున
పంపవలెను

డిల్లీ, నవంబరు 22:—సార్వభౌమునకు స్వస్థత కుదిర్చి
నందులకు సార్వరకము సేర్పజుటకై రాజప్రతినిధిగారిచే ప్రా
రంభింపబడిన నిధికి విరాళములను పంపవలసిన కాలపరిమితి
డిసెంబరు 31 వ తేదీలోపుగా ముగియును. పలువురు గొప్ప
మొత్తములు విరాళములుగ ఇచ్చియున్నారు. కాని ఇర్విసు
ప్రభువుగారు మనస్సునందు తలచినంత మొత్తము వసూలు కా
లేదు. ఇంకను అయిదువారము లుండుటచే ఈ లోపుగా గొప్ప
మొత్తము వసూలు అవునని నమ్మబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కాఫీ హోటలులో జూదము

పోలీసువారు 14 మందిని అరెస్టుచేయుట
బొంబాయి, నవంబరు 22:—బొంబాయిలో కాశీనూతు
అను కాఫీహోటలునందు కొంతమంది పాచికలతో జూదమాడు
చుండిరి. పోలీసువారికి జూడ తెలియుటచే, హఠాత్తుగా వచ్చి
వారిని పట్టుకొనిరి. మొత్తముమీద 14 మంది అరెస్టుచేయ
బడిరి. వీరివద్ద రెండు జేబురూప్యము లుండెను. (ప్రీ ప్రెస్.)

శ్రీ శ్రీ సదాశివ అయ్యరుగారి రెండవ మృతవాక్చికదినము

మైలాపూరులో సభ

శ్రీమన్ ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యరుగారి యువస్వామియైన చెన్నపురి, నవంబరు 25:—సర్ టి. సదాశివఅయ్యరుగారి రెండవ మృతవాక్చికదిన సందర్భమున నిన్నటి సాయంత్రము మైలాపూరులో శ్రీ శ్రీ సదాశివ అయ్యరుగారి అధ్యక్షత వహించిరి. సభకు సర్ పి. ఎస్. శివస్వామిఅయ్యరుగారు, మనోరంజనదాసు గుప్తాగారు, సి. నరేంద్రమొదలైనవారు గారు, కే. వి. శేషఅయ్యరుగారు మొదలగు ప్రముఖులు విచ్చేసియుండిరి.

అధ్యక్షులు

శ్రీమన్ శ్రీనివాసఅయ్యరుగారు యిట్లు నుడివిరి. “నాకు దేహములో నస్వస్థతగా నున్నందునలని యీ సభకు రక్షణసంజీవి. కాని అస్వస్థత స్థానమున మానముగ నయినను కూర్చునిన చాలానని యీ సభకు యేర్పాటు చేసిన వెంకటరామసుగారు మడుపుటచే నేను యిచ్చటికి నాహానించి విచ్చియుంటిని. మరియొక కారణముకూడ నున్నది. శ్రీ శ్రీ సదాశివఅయ్యరుగారి స్మృతి కొరకై యేర్పాటుచేసిన యీ రెండవ మృతవాక్చిక దిన సభకు హాజరగుట నా విధ్యుక్త ధర్మము. సదాశివఅయ్యరుగారు తమ జీవితకాలములో మహత్కార్యముల నొనరించి యుండిరి. వారి స్నేహితుడనని నేను చెప్పుటకు విలులేదు. కాని ప్రజాసంస్థలలో ఆయనయొక్క నేనను ప్రజాసంస్థలకొరకై పనిచేయు వారలలో నొకనినిగా గుర్తించియుంటిని. వారియొక్క స్నేహితులలో నొకనినిగా నుండ నందుననే వారి గుణములనే బయటపండి గాంధీ గలిగితిని నేను దివ్య జ్ఞానసహజమునకు చెందినవాడ నయినను గాను కాని వారిని ముఖ్యముగా మాడు విషయములలో అనగా సంఘ సంస్కరణము, మత సంస్కరణము, న్యాయపరిపాలన బాగుగా నెరుగుదును. ఆయన మానవత్వములలో నొకడు. న్యాయాధిపతిగా నున్నపుడు వారి సమక్షమున నేను వాదించి యుంటిని. ముఖ్యముగాయినే యనగాహనము చేసికొనుట కాయన ప్రయత్నించుచుండెను. స్వతంత్రుడు భారత జాతికి చెందినవాడనని ఆయన సగర్వముగా సంచరించెను. విరోధికులు కూడా ఆయనను గౌరవించుచుండిరి. ఇంతకు వారి మెప్పును పొందుటయే కదా గొప్ప తపము (నపు) ఇంతకాలము స్వరాజ్యోద్యమము జరిగినప్పటికిని, మనము విరోధిపక్షముల కన్న తక్కువవారలను దీనభావము పోలేదు. కాబట్టియే నేను విరోధియునుకూడా వారిని మెచ్చుకొనినని నుడివితిని. సదాశివ అయ్యరుగారినిబోలు న్యాయశూన్యులు బహు అగు మగానుదురు. అందరినీ సహనవృద్ధిని గాంచుచుండిరి.

సంఘసంస్కర్తయగు సదాశివ అయ్యరుగారు

“సంఘసంస్కరణ విషయములో ప్రతియంశములోను సదాశివ అయ్యరుగారు ఆ ప్రయత్నయియుండిరి. వారి యభిప్రాయములకునూ, నాయభిప్రాయములకునూ, భేదమున్నను మాయువుపై సంఘసంస్కరణ పాంథామతముమీదనే యాధారముగాగలిగి, ఉపనిషత్తులు మొదలగునానిమీద మాకు సంపూర్ణ గౌరవముగలదు. సదాశివ అయ్యరుగారి సంఘసంస్కరణాభిప్రాయములన్నియు శ్రేష్టమైనవే. జీవితపరమావధియందు వారు సన్యాసాశ్రమము స్వీకరించిన సన్యాసివలెనే ఉంచరించిరి.

సంఘసేవ

అస్పృశ్యతానివారణలో సదాశివ అయ్యరుగారు గావించిన సేవ యీరాజధానిలో నురియెడలను యెవరించియుండలేదు. మహాత్మాగాంధీ అస్పృశ్యతానివారణములో పనిచేయుట కారంభించుటకు పూర్వమే సదాశివ అయ్యరుగారు ఆవిషయములో కృషిసల్పుచుండిరి. మహాత్మా గాంధీగారు అప్పుడప్పుడు పరస్పరవిరుద్ధమైన అభిప్రాయముల వెలిబుచ్చుటకలదు.

సదాశివ అయ్యరుగారు బ్రాహ్మణేతిరుల మెప్పునుబడయగలిగిరి. ఇది సామాన్యముగా సిద్ధించునదిగాదు (పూర్వధ్యులు) ఆయనయందు వారి కుండిన విశ్వాసము హిందూ ధర్మాదాయబోధనకు వారి నస్వస్థములగా నెన్నుకొనుటలోనే విదితమయినది. సదాశివ అయ్యరుగారు వైర్యవంతులు, అందునలనే నేనీసభకు విచ్చియుంటిని. కైర్యసాహసములేని వానియందు నాకు గౌరవములేదు. పక్షిణ ఇండియా బ్రాహ్మణులలో ను వైర్యముగలవారు లేకపోలేని సదాశివ అయ్యరుగారి జీవితము నిరూపించినది. ఈవిషయమును స్పష్టీకరించుచు

టకే నేను ఆసహాయోద్యమములో పాల్గొంటిని. సదాశివఅయ్యరుగారు తన జీవితకాలమునకు యోచననివలెనే గడిపిరి. వారికన్న యువకులకు ఆదర్శపురుషు లుండవలయు. ఆయనే ఆ సహాయోద్యమములో పాల్గొనియున్నట్లయిన దేశీయనాయక శ్రేణులలో నొకరుగానుండియుండురు. వారట్లాపరిపనండుకు విచారింపబనిలేదు. ఏలనన రాజకీయవిషయములంత బాఖ్యదాయకములుగావు. మిత్రద్రోహమొనరించి పైకి చెప్పువారలనేకులు, కావుననే రాజకీయములతోటి సంబంధమును వదలుకొందు నాయని నేనప్పుడప్పుడు తలచుచుండును (కూడదు, కూడదని కేకలు).

సదాశివఅయ్యరుగారి జీవితవిశేషముల రదితరులు నుడివెదరు. నాకు, యిచ్చటికివిచ్చి యీసభలో పాల్గొనుటనలన నెంతయో సంతృప్తికలిగినది (పూర్వధ్యులు).

శ్రీ శేషఅయ్యరుగారు

ఆనంతరము శ్రీ కే. వి. శేషఅయ్యరుగారు మాట్లాడుచు, సదాశివఅయ్యరుగారి గుణములను వివరించిరి. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకుగాను వారు పోరాడినయు, ఆయనకు తామొనరించు కార్యములలో నమ్మకముండెననియు, నుద్యోగులుగా నుండినప్పుడునూ ప్రజలశ్రేయస్సును కోరుచుండెననియు, నుడివిరి. సదాశివఅయ్యరుగారి స్థానమును పోషించుటకు శ్రీమన్ శ్రీనివాసఅయ్యరుగారి తగినవారలని నుడివిరి. (పూర్వధ్యులు).

సర్ శివస్వామి అయ్యరు

పిదప సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు మాట్లాడిరి. సదాశివ అయ్యరుగారి ముఖ్య గుణములను వర్ణించుచు నిట్లు నుడివిరి. “వారి ముఖ్యమైన గుణము లెవ్వియన—తాన సత్యముని నమ్మినవానికై నిర్భయముగా పోరాడుట, నిరాడంబర జీవనము, కార్యనిమగ్నత, తాను బోధించు నూత్రములను యాచరణలోబెట్టి చూపించువారలు మనకు కావలసియున్నారు. సదాశివ అయ్యరుగారికి యీ గొప్ప సుగుణముండెను. సంఘసంస్కరణమునకు సంబంధించిన విషయములలో ఆయన యెంతయో శ్రద్ధవహించు చుండెను. ఆయన చేసిన పనులలో కొన్ని ప్రజాసమ్మతిని బడసెను. జబ్బులుపురములోనూ యితరచలములలోనూ అంత్యకాలకు దేవాలయ ప్రవేశము నేడు కల్గినది. వారు మొనలుపెట్టినవని నేను పరిపూర్ణత గాంచుటకు జూచి, వారు నేను జీవించియున్న, యెంత యానందించెడివాడో? అంత్యకాల విషయములో ఆగ్రహస్థులు వికారభావమును జూపవలెను.” డాక్టరు నరేంద్ర మొదలైనవారుగారుమాట్లాడిరి. శ్రీనివాస అయ్యరుగారు సంఘసంస్కరణమును విడిచి, రాజకీయములకు బోవుటచే సంఘసంస్కరణమునకు నష్టమువాటిల్లెననియు, సదాశివఅయ్యరుగారినిబోలు మనిషిని వేరొకనిజూడ జాలమనియు, అనేక బాతులను గలిగియుండిన భారతదేశే మంతయు నొక్క ప్రజయే యనియు, దోమినయను ప్రతిపక్ష భారతదేశ శ్రేయోదాయకమనియు డాక్టరుగారు నుడివిరి.

అగ్యక్షులు

సభకు ముగించుచు శ్రీనివాస అయ్యరుగారిని నుడివిరి. “నేను స్వరాజ్యము కొరకు చెబ్బిలాడువారిలో నొకడను. నేను రాజకీయపరిష్కారము కాను. కేవలముకాంగ్రెసు పార్టీయనిషి నే కాను. నేను నాకు అనుచరులు తక్కువసంఖ్యవారయినను ముందు ముందు నే నేమిఖ్యనూత్రముల కొరకై పాటుపడుచున్నానో ఆనూత్రములే దిగ్విజయము గాంచగలవు. అన్ని విషయములలోను సాహసమును జూపవలెను. నేను భాజకీయములలో చూపించుచున్నాననియే తలచెను. ప్రభుత్వపక్షముచేరి ప్రజల నెదుర్చుటలో సాహసము జూపుట సులభమే! ముఖ్యపక్షముగాంచుడు, అవి మంచివే!

నేను హిందువులు నిజముగా హిందువులు. మనుషులైన లె హిందువులు యితరులకుమలకు బోవుటలేదు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమస్త తత్వలలో పరిమళింపబడునని నావిశ్వాసము. స్వరాజ్యము కొరకు చందోళన సలుపువాడనయిన నేను యితర విషయములలో అంతగా జోక్యము కలుగజేసికొన జాలను.

కానడాల్లిల్ల ఏప్రెలునకు నిలిపివేసినందునలని యెంతటి యిక్కట్టో సంభవించినది. లేబ్రాయరు వారికి వివాహములు జరిగిపోవుచున్నవి. ఆనెట్టి యిట్లుజేయుట విచారకరము. నేను పూర్వవారపరాయణుడననే చెప్ప సాహసించెను. (పూర్వధ్యులు).

కే. వి. వెంకటరామసుగారు నందనోపనారముల నావించిన పిదప సభ ముగిసెను.

జాతీయపతాకోత్సవము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, నవంబరు 24:—నేటియువయుము 8 గంటలకు గాంధీ ఉద్యానముందు శ్రీమతి ఆచంట రుక్మిణమ్మగారు జాతీయపతాకోత్సవముజరిపుచు దేశభక్తిపూరితముగఉపన్యాసమునుగావించిరి. శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులు గారుకూడా జాతీయపతాకముయొక్క మహిమనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. ఆచటికివచ్చిన శ్రీమంతులు,వాలంటియర్లు పతాకమునకు నమస్కరించినపిదప సభ ముగించబడెను.

సర్ వి. రామేశ్వరగారు

మద్రాసు హైకోర్టుజడ్జిగారగు సర్ వి. రామేశ్వరంతులుగారు నిన్నటిదినము సాయంత్రము పిసావర్ యక్షప్రసాదబండిలో ఇరటికి విచ్చేసియుండిరి. వారు శ్రీయుత కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుపంతులుగారి గృహమున ఆతిథులుగానుండిరి. రామేశ్వరగారి గౌరవార్థము నిన్న సాయంత్రం 4 గంటలకు రామచంద్రరావుగారి గృహమున టిప్పా జరిగెను.

సాయంత్రము 5 గంటలకు సర్ రామేశ్వరగారు రామమోహన గంధాలయమునందు భోజనపదార్థములనుగూర్చి డిగ్రీ పన్యాసముగావించిరి. మాంసాహారము కన్న శాకాహారమే శ్రేష్టమైనదని, అందువల్లనే తెల్లజాతివారుకూడ శాకాహారమునకు తమదృష్టిని మరలించుచున్నారని అనిరి. మరదియ్యముకంటె దంపుమదియ్యమునే వాడలయు ననిరి. కాశీ, లేయాకు, పంచదార, మరియు సీమన్ గౌరాదేశములనుండి వచ్చుడబ్బాపాలుమున్నగు పదార్థములను మన యిండ్లలోనికి రానీయగూడదనిరి. పచ్చికూరలను పండ్లను బాగుగ తినవలయుననిరి. జనశ్రేయముగల పదార్థములను పరికిలించి తృప్తికరముగ భుజించుటచే దేశీయులలో శోభోబలములు పెంపొంది ఆయురారోగ్యములు ఆభివృద్ధి కాగలవనిరి. అధ్యక్షులు లుపన్యసించినపిమ్మట శ్రీరామచంద్రరావుగారు ఎల్లరకు నందనముల నర్పించుటతో సభ ముగింపుకువచ్చెను. సర్ రామేశ్వరగారు నేడు మధ్యాహ్నము ప్యాసెంజరులో ఏలూరుకు వెళ్లి నారు.

పర్యాకిమిడి

రైల్వే:—శ్రీ పర్యాకిమిడి మహారాజావారిచే నిర్మింపబడుచున్న గుణపురంత్తె మలో. వారణాసికి ఈశుల 16 కేడిమండి టిక్కెట్లు వున్నార.

ముగ్ధిపాలిటి:—శ్రీ చామోవర పాకీమహాశయోగాకే తిరిగి చేర్చెక్ గా ఎమ్మ కొనబడుటచే పర్యాకిమిడి వాసులు మిక్కిలి హర్షించుచున్నారు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రాసరు ఇంద్రాగారివై న్యాయస్థాన తిరస్కారపు కేసు

కోర్టుఖర్చులు ఇవ్వవలయునని తీర్పుచెప్పబడుట లాహోరు, నవంబరు 22:—పత్తెపాలుగారివై శ్రేష్టి న రాజద్రోహపు కేసునందు ఢిల్లీ అడిషనలు మాజిస్ట్రేటు పూలుగారిచ్చిన తీర్పును ప్రాసరు ఇంద్రాగాకు తన దినపత్రికయందు విమర్శించియుండిరి. అందువై ‘అర్జున’ దినపత్రిక సంపాదకులగు ప్రాసరు ఇంద్రాగారి మీదను, పత్రిక ప్రకాశకులగు రామగోపాలుగారి మీదను న్యాయస్థాన తిరస్కారపు కేసు మోపబడి కేసు జేబడెను. నేటిదినము హైకోర్టు ప్రలోచించి ఎదురు కేసు విచారణకు వచ్చెను.

నిందితుల కేసును వివరించుట ప్రభుత్వపక్షపు న్యాయవాది కొన్ని దినముల క్రితము లాహోరునందలి సయ్యత్ పత్రిక సంపాదకునివై ఇదేకేసు మోపు బడెననియు, అతనికి నెయ్యి రూప్యములు జరిమానా ఒక నెల శిక్ష విధింపబడెననియు ఈ కేసు నందు మాడ అదేవి. మన తీర్పు చెప్పవలయుననియు కోరిరి. నిందితు నివృత్తునకిటు ఈ నాదనను ఆక్షేపించుచు నిందితులు తమ వాదకోరనియు, స్వల్పముగ విధించిన ఉచితముగ నుండుననియు చెప్పెను. కోర్టువారు నిందితుల తమవారణ ఆంగీకరించి ఆదినము కోర్టువారరా ఖర్చులు 250 రూప్యములను నిందితులు చెల్లించవలయునని తీర్పుచెప్పిరి. ప్రాసరు ఇంద్రాగారు 200 రూపాయలు రామగోపాలుగారు 50 రూపాయలు కోర్టునందు కట్టిరి.

(ప్రీ చెస్)

మూడవ ఆంధ్ర మహిళా

సాంఘిక సమావేశము

25 తేదీన నల్లూరు జరిగిన విద్యావిషయక తీర్మానములు

(2) ప్రజలను ప్రభుత్వమున బాధ్యుల ప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వము గనుకను చదువురాని జనభాషాభ్యుదయ దేశాభివృద్ధికి లగు ఏ విషయములను ముఖ్యముగా రాజకీయ విషయములను గ్రహించబడునట్లు. కావునను, పల్లెయ గ్రామము పట్టణము అను వివక్షతకుండు దేశము సంతతును ఆచరణముననే బాలబాలికలకు నిర్వహించిత ప్రాథమిక విద్యా విధానమును ప్రవేశపెట్టవలసిదిగను, ఆ ప్రాథమిక పాఠశాలలు బాలబాలికలకు వేరువేరుగా గాక కలిసియే యుండవలయు నని యును అందు ప్రతి యుపాధ్యాయులుగా నుండవలయు నని యును ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరవలయునని తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ|| కోకా కృష్ణశేఖర్మగారు.

అ|| పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మగారు.

(3) స్త్రీలు కొందరు ప్రాథమిక పాఠశాలలలో కృతార్థులయి బోధనాత్మకము పొందినను వారిజ్ఞానము విద్య బహుభుజ్యమయిన దగుటచే అట్టివారు బోధకురాలుగా నుండి బాలికలకు విద్యాబోధన చేయ సమర్థులుగానున్నారు. కాన భారతదేశములో లోపరుగ్రేడ్ ప్రైవేటులోనివేసి ఆస్తి ప్రయోగింపు నుకూల్లేయందు ప్రపరేటరీ తరగతులను పెట్టి పాఠ్యపు గ్రేడ్ ప్రయోగింపునూత్రమే యుండుట శ్రేయ మని యాసభ వారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉపాధ్యక్షురాలు: ఆదుర్తి భాస్కరమ్మగారు.

ఆమోదకురాలు: డి. వెంకటసుబ్బమ్మగారు.

వి. పద్మావతిగారు.

టి. కామత్తమ్మగారు.

రామలక్ష్మమ్మగారు.

5. ఉపాధ్యాయులకు ఇష్టము ఇచ్చు శీతములు మిక్కిలి చల్లముగా నున్నందున తగినసమస్థలు ఈ వృత్తికి రావచ్చును. కావున వారిగౌరవజీవనమునకు అనుకూలముగా ప్రస్తుతమున్న లోపరుగ్రేడ్ ఉపాధ్యాయులకు కేల 1-2 రు 25-0-0 లకు తక్కువగాకుండగను, పాఠ్యపుగ్రేడువారికి రు 30-0-0 లకు తక్కువగాకుండగను, శీతములు హెచ్చుచే యుండని లోకల్ బోర్డుల పురపాలకసంఘములను విమననీవారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ|| డి. శేషమ్మగారు.

అ|| యస్. సర్వతమ్మగారు.

6. విద్యాలయ ముందు ప్రదేశములందు పాఠశాలలకు సమీపముగా ఉపాధ్యాయులకు తగువసతిగృహములు ఏర్పడునట్లు.

ఉ|| కె. మాచిక్కమ్మగారు.

అ|| సి. హెచ్. దూధమ్మగారు.

7. నిర్వహణవిద్యావిధానము అనుబంధమున ప్రాంతములలో వీధుల తల్లిదండ్రుల సహాయము 2, 5 మధ్య నయముగల పిల్లలకై శిశుసంరక్షణాలయములు స్థాపించవలయును.

8. మనోవికాసమునకు అవసరమగు దేహబలమును సమ సూక్ష్మతను పిల్లలు క్రమముగా బడులకు హాజరుగుటకు ప్రాథమిక పాఠశాలలను తమ యాజమాన్యములక్రింద నుంచుకొను పురపాలక స్థానికాది సంఘములవారికి వీధులకు ప్రతి దినము మధ్యాహ్న కాలమందు పుష్టికరమగు భోజనము పెట్టు దని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ|| మిసెస్ హెచ్.మాడి.

అ|| అయ్యదేవర దుర్గాంబగారు.

(7) బాలర పాఠశాలలలో విధిగా జరుపబడుచున్న బుద్ధిపరీక్ష బాలికాపాఠశాలలందు గూడ వర్తింపజేసి అందు నిమిత్తము ప్రత్యేక ప్రత్యేక దుర్గరాండ్రను నియమింపవలెను.

ఉ|| డి. రామలక్ష్మమ్మగారు.

అ|| వి. పద్మావతిగారు.

8. వివిధానముల ననుసరించి అయినను విద్యజ్ఞాన ప్రదాయము గనుక జాతీయవిద్యాలయములకుకూడ లోకల్ బోర్డులు, మునిసిపాలిటీల సహాయము అవసరమని యీ సభవారు తలచి అట్టిసాయము చేయుటకు లోకల్ బోర్డు మునిసిపాలిటీల వారు అంగీకరించేయడం వారిని ఆటంక పరుపకుండుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఉ|| మనపాక కమలమ్మగారు.

అ|| బాలాంత్రపు శేషమ్మగారు.

9. విద్య బాలికలకు యంత అవసరమో శరీర పరిశ్రమ కూడ అవసరము. వారిర దౌర్బల్యము మనోదౌర్బల్యమునకు

కారణము. అందువలన వ్యాయామముకూడ విద్యతోపాటు నిర్వహించుచు బాలికలకు నేర్పవలెనని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ|| యస్. సర్వతమ్మగారు.

అ|| యం. కమలమ్మగారు.

10. బాలబాలికలకు మనోవికాసము కలగజేయు నట్టియు, జాతీయభావములు కలగజేయునట్టియు పఠనీయ గ్రంథములను పాఠశాలలో నుపయోగింపవలయును. పఠనీయ గ్రంథ నిర్ణయసంఘములో స్త్రీలనుకూడా సభ్యురాలైనచుగా నియమింపవలెను.

ఉ|| యస్. సర్వతమ్మగారు.

అ|| సి. కామేశ్వరమ్మగారు.

కొటికల్పరాడి శీతమ్మగారు.

11. పాఠశాలలో విషయము లన్నియు వ్యభాషలోనే నేర్పబడవలయును. హిందీ దేశభాషగా నుండుట అత్యవసరముగాన ప్రతిపాఠశాలయందును విధిగా పరీక్ష అననము లేకుండ నేర్పబడవలయును.

ఉ|| కోకా కృష్ణశేఖర్మగారు.

అ|| పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మగారు.

పై తీర్మానమునందు 'పరీక్ష' అవసరము లేకుండు' అను వాక్యమును తీసివేయవలయును.

ఉ|| మిసెస్ హెచ్.మాడి.

అ|| పుర్రపాటి రాజేశ్వరమ్మగారు.

,, పత్తిరాజు శ్యామలాంబగారు.

,, బాలాంత్రపు మహాలక్ష్మమ్మగారు.

,, పెద్దాడ సర్వతమ్మగారు.

సవరణ తీర్మానము ఆధికసంఖ్యాకులచే ఆమోదింపబడినది.

(12) పైవిషయముల అనుబంధానికి దెబ్బలు కనువగు నట్లుగా మద్రాసు ప్రెయిమరీ యెడ్యుకేషన్ చట్టమున, మద్రాసు గ్రాంటు ఇన్స్టిట్యూట్ కోడును మార్పుచేయవలెను.

యువతీవిద్య

1. చిన్నయెనున్ననే విద్యను విరమించిన పిమ్మట చదువుకొన నభిలాషగలవారికిని వితంతువులకును తగువిద్యగరపి తీవనోపాధి కనునకు కళలు నృత్యలకు నేర్పించుటకయి ప్రత్యేక పాఠశాలలు యేర్పాటుచేయవలెను.

ఉ|| మిసెస్ యాపెస్ గారు.

అ|| బాలారి కులసమ్మగారు.

(2) ప్రస్తుత పాఠశాలలో సర్వమతసమత్వము కలగజేయునట్టియు దైవభక్తియు నీతిసార్వమును పెంపొందించునట్టియు శిక్షణయుండవలెను.

ఉ|| కొటికల్పరాడి శీతమ్మగారు.

అ|| ఆదుర్తి భాస్కరమ్మగారు.

(3) బాలికాపాఠశాలలో ప్రస్తుత ముపలంబించబడుచున్న విద్యావిధానము బాలికల చేతోస్తృతికిని జీవితసంపాదన మునకును జాతీయదర్శనమునకును అనుకూలమయినది కాదని యును సంగీతము చిత్రలేఖనము మొదలగు కళలలో ప్రవేశము ప్రతి కత్యవసరమనియు ప్రతిస్త్రీయును కలుంబము యొక్క ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు గాను 1-2 గృహవైద్యమును శిశువైద్యమును ప్రథమచిత్ప్రయును ప్రతి గృహిణీయు నేర్పి యుండవలసినదనియు అభిప్రాయపడుచు వీనిని బాలికావిద్యా విధానములో చేర్చుట అత్యవసరమని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మట్టుపట్ల గ్రామములనుండి విద్యార్థులు బాలికలు పట్టణములోని ఉన్నత పాఠశాలలకు వెచ్చుటయును అట్టివారు పూట కూలి యిండ్లలోనుండి చదువుకొనుటయును అనుచితము గనుక ప్రతి ఉన్నత విద్యాలయమునకును అనుబంధించి గురుకులమును యేర్పాటుచేసి వాటిని గురుకుల పద్ధతులపై నడుపవలయుననియు ను యీసభవారు దౌరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

వి. పోస్టులు సూపర్వైంటుగా నుండువారికి ప్రస్తుతశీతములు తక్కువగా నుండుటయొక్క అది గవర్నమెంటు పోస్టు గాక కంటింజెన్సీపోస్టు గనుక దానిని గవర్నమెంటు పోస్టుగా మార్చి తీతములను హెచ్చుజేయింపగలండుటకు ప్రభుత్వము వారిని కోరడమయినది.

ఉ|| కోకా కృష్ణశేఖర్మగారు

అ|| బత్తుల కామాక్షమ్మగారు

5. ఆంధ్రదేశముందలి ప్రతి పెద్ద పట్టణమందును ఒక యున్నత బాలికా పాఠశాలయును ఆంధ్రదేశమందు స్త్రీలకు ప్రత్యేక కళాశాలయును అచిరకాలములోనే స్థాపించుట అత్యవసరమని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

ఉ|| కోకా కృష్ణశేఖర్మగారు

అ|| ఆదుర్తి భాస్కరమ్మగారు

గుంటూరు మండలసభలు

మంతనవారి సాలెమునకు సూర్యము

కార్యదర్శి ప్రకటన

సామ్మూరు ప్రేషములో దిగి సురభిప్రబంధమొదలు కావించినను చందవోలు కృష్ణకాలున రేవువరకు వచ్చిన అక్కడ నుంచి రెండెబండ్లు యేర్పాటు చేయుదుము. రేవు దగ్గరనుంచి రెండుమైళ్లన్నర యుండును. కొంచెము ఖర్చుగాని తొందరగా రావచ్చును. రెండవమార్గము తెనాలిలో రాత్రి 8 గంటలకు బోటులు బయలుదేరును. ఆ బోట్లలో బయలుదేరి తెల్లవారి 6 గంటలకు పిట్టలవాని పాలెం లాకులవద్ద దింపును. అక్కడ నుంచి రెండెబండ్లు యుండును. ఒకమైలుమార్గము మూడవ మార్గము తెనాలి రేపల్లె లైనులోనున్న భట్టిప్రోలు ప్రేషములో దిగిన కార్లమీద చందవోలు రేవుదగ్గరకు రావచ్చును. అక్కడనుంచి రెండెబండ్లుయుండును. యీ మార్గము రేపల్లె తాలూకా వారికి, కొంత తెనాలి తాలూకావారికి అనుకూలముగాని మిగతావారికి డబ్బుఖర్చుయొక్కున. తెనాలి, గుంటూరు, నగైరా తాలూకాలవారు బోటుమీద రావచ్చును. ఖర్చుతక్కువకాని ఒకరాత్రియంతయు పడవలో యుండవలయును. సామ్మూరు మార్గముగుండా కొంచెము ఖర్చుగాని తొందరగా జేరవచ్చును. వంగవోలు, బాపట్ల తాలూకాలవారు సామ్మూరు మార్గముగుండా రావచ్చును.

మంతన వారిపాలెం } మంతన వేంకటరాజు,
24-11-29 } ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి.

గుంటూరుమండల పంచాయితీల మహాసభ-అనంతవరం-తెనాలితాలూకా

(స్వకీయవిలేఖరి)

21-11-29 న తేదీన మండల పంచాయితీల మహాసభ యఫ్. డబ్లియు, స్టూ ఆర్ట్స్ ఐ. సి. యస్. జిల్లాకలెక్టరుగారి యాజమాన్యమున చందయం 8 1/2 గంటలకు ప్రత్యేకముగ విశాలముగ వేయబడిన చలువపందిరియందు సమావేశమయెను. పండిరి కడురమ్మయ్యగ అలంకరింపబడినది. సభామండపమునందు గ్రామపునరుద్ధరణ ఉద్యమమునకు నాయక శ్రేణులగు మహాత్మాగాంధీ, చిత్తరంజనదాసు, మొదలగువారి ఛాయాపటము లుండునట్టి ప్రేక్షకులకు కనులపండువ కలగజేసిరి. సభామండపమునకు కట్టబడిన ఆర్శీలమీద, "గ్రామపంచాయితీలే స్వరాజ్యసాధనమునకు పునాదులు" "ఖద్దరు బీదలపాలిట కల్పితము" అను వాక్యములు వ్రాయబడి ప్రేక్షకులకు కట్టజము కలగజేసెను. సభకు బాపట్ల, రేపల్లె, తెనాలితాలూకాలనుండి పలువురు ప్రతినిధు లరు దెంచిరి. అందులో ఈ క్రిందివారు గలరు. త్రిపురనేని రామస్వామిచౌదరి, చదలవాడ ఉమామహేశ్వరరావు చౌదరి, పంగలూరు నరసింహారావు, కన్నెగంటి సూర్యనారాయణమూర్తి, డి. వెంకటరమణరాజు, టి. తిరువెంగళయ్యగారు. ముంతా కో శ్రేష్ఠరావునాయుడు, తెగువూరు బాపనయ్య, కె. ఆంకిశేష, నిమ్మగడ్డ పిచ్చయ్యవర్మ, కొల్లాడ కొటయ్య, యస్. రాఘవయ్య చౌదరిగార్లు. ఆహ్వానసంఘ అధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు ముగిసిన తిరుపరి విషయనిర్ధారణ సభకు ఎన్ని కలు జరిగెను. 10 గంటలకు సభాధ్యక్షులు వెడలుచు, త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి, బారిష్టరు తెనాలి పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని తత్కాలికాధ్యక్షునిగా నియమించిరి. వారి అధ్యక్షతక్రింద 12 గంటలవరకు విషయనిర్ణయసభ జరిగి 29 తీర్మానములు చేయబడినది. మరల సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు అల్పాహారవిం దొసంగి ఛాయాపటము తీయబడినది.

5 1/2 గంటలకు మరల మహాసభ కలెక్టరుగారి యాజమాన్యమున కూడినది. విషయనిర్ణయసభచే ఆమోదింపబడిన తీర్మానములన్నియు మహాసభచే నంగీకరింపబడినది. తిరుపరి పంచాయితీల ప్రయోజనమును గూర్చి కొసరాజు రామయ్యచౌదరి, పంగలూరి నరసింహారావు, పడాల కొటయ్యనాయుడు డి. ఎ. డి. యల్. గార్లు గంభీరపన్యాసములుగావించిరి. మండలపంచాయితీల సంఘము ఈక్రిందిముఖులతో నేర్పాటు చేయబడినది. యఫ్. డబ్లియు, స్టూ ఆర్ట్స్ ఐ. సి. యస్. అధ్యక్షులు. కొసరాజు రామయ్యచౌదరి ఉపాధ్యక్షులు. పంగలూరు నరసింహారావు, కన్నెగంటి సూర్యనారాయణమూర్తిగార్లు కార్యదర్శులు. బాగల్ మూడి కుప్పుస్వామి చౌదరి జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు. నిమ్మగడ్డ పిచ్చయ్యవర్మ మొదలగువారు కొలదికాలము లో చక్కగ ఏర్పాటు చేసిన అనంతవరం ఆహ్వానసంఘమునారిని ప్రతినిధుల తరపున కొ. రామయ్య చౌదరిగారు ప్రశంసించిరి. సభ జయప్రదముగ ముగిసెను.

వ తా వ క స్తూ రి మా త్ర లు

విక్రీతి ఘటంగతిని సువాసనగా నందును. శ్రేష్ఠమయిన కస్తూరి, గోశోజనం, కంకుమపువ్వు మొదలగు నస్తువులతో తయారుచేయబడినవి. 1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటయేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, తైల్యము, జ్వరము, సన్నీపాతము, బాలింతగుణము, చిన్న బిడ్డ గుఱుఁ అగ్నిమాంద్యము, అజీర్ణభేదులు, దగ్గు, ఉబ్బసము, మొదలగు అనేక వ్యాధులను ఖండించుటలో రాజ బాణమునంటివి. ఆరోగ్యమును బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తముమయినవి. పరిశీలించ దగినవి.

300 మాత్రలు గల సీసా 1 రూ. 9-0-0

12 సీసాలు రూ. 2-0-0

సోడ్డు ఖచ్చులు ప్రత్యేకము.

వి. సి. పి. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం, పేరిడేపి, నెల్లూరు జిల్లా.

"BREAK PILLS"

ముసలివాండ్రను యౌవన వాతులుగా చేయును

పలుచ బడిన వీర్యమును గట్టి పరచును. ఎప్పుడు నేపు బలమును కలుగజేసి సం సా సౌఖ్యమునకు అవకాశ మిచ్చును. కీరీమునకు లేజన్య కలుగ జేయును. నలువంటి సుఖపంబంధమైన జాడ్యములైనను శరీరబలపు. 1 గంటలో పిటి కచ్చులి 3 క్రింద నవరచి అనందమును కలుగజేసి శ్రీ పురుషులను కనివి నొందించు వైరా చిటిక. రసవిషగంధకాదులు కలియలేదు. గొడ్రాండ్లకైనను సంతోసమగును.

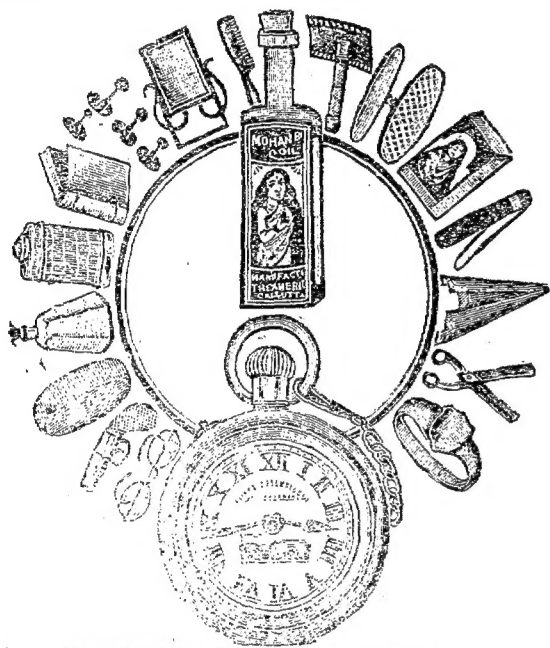
20 మాత్రలు సీసా రూ. 2-0-0 60 మాత్రలు సీసా రూ. 5-0-0.

సెగలకు జర్మనీట్యూబులు 30 పెట్టి రూ. 2-9-0. పోస్టేజి వేరు.

ఆర్య వైశ్య ఆశ్రమం, ఏకాకోశ్ పిటి, (గంబాంజిల్లా.)

ఆశ్చర్యములేదు - భ్రాంతిలేదు - ఒక నిజమైన కానుక

6 బుడ్డు "మోహన బిల్వాన్" తలనూనె సున్న 6 లక్ష కొనుపట్టిచారికి గొలుసుతో సహా ఒక నిజమైన జేబు గడియారమును 162 విలువగల సామానులతో ఇనాముగా పంపబడును.

మోహన బిల్వాన్ తలనూనె

రకమునకు చేరినవాటిలో అగ్రస్థాన ములంకరించుచున్నది. సువాసనయుండు అద్వితీయమైనది. ఒకసారి వాడిన దీని మనో హరమైన సువాసన 24 గంట వరకుండును. తలను చల్లగానుంచి, వెండ్రుకలు బాగుగా పెరుగుటకు తోడ్పడును. వెండ్రుకలకు రంగును గలిగించుటమాత్రమేగాక, ఇంద్రజాలమువలె అద్భుత ముగా పనిచేయును.

ఒక బుడ్డి ధర రూ. 1-0-0 మాత్రమే ఒకేసారి 6 బుడ్లను కొనువారికి ఈ దినుష తెలుపబడిన బహుమతు లివ్వబడును:-

"ఒక జత సులోచనములు, స్వీట్, టాయిలెట్ సబ్బు, ఒక బుడ్డి అత్తరు, జేబునడిముడు దీపము, ఒక తమలపాకల 'పెట్టె', ఒక బత్తెమల సెట్టు, అద్దము, దువ్వెన, నేపిరేజరు, చేతిబత్తెములు, చీట్లు, ఫ్యాన్ టేబుల్ కలము, కత్తి, చేతిరదులు, కత్తెర, నేటి ఉంగరం, ఒక నురిచి కైత్యే పెనులేటరు ఒక గొలుసుతో, ఇన్నుయుగాక 144 నీటి బొమ్మలు మొత్తము 16కి బహుమతులు రూ. 5 లకు మాత్రమే.

గడియారమునకు ర సం|| రములు పూచీ యియ్యబడును.

ప్యాకింగు, రిపాల్ శిర్ష ప్రత్యేకము

పూర్తివినియోగము అంగ భాషయందే వ్రాయవలెను.

AMERICAN COMMERCIAL CHEAP STORES, (Dept. 16)
Post Box No. 561, G. P. O. CALCUTTA.

రామమోహనఫార్మసీ అ బె జ వా డ్.

శ్రేష్ఠ ఔషధములు భస్మములు లేహములు మార్గములు మొదలగునవిన్నియు కమిటీయజమాన్యముక్రింద ముద్రపెట్టె అచ్చుల బుక్లరయారుచేయించబడి సిద్ధముగానున్నవి. వేటలూరు పాచికము.

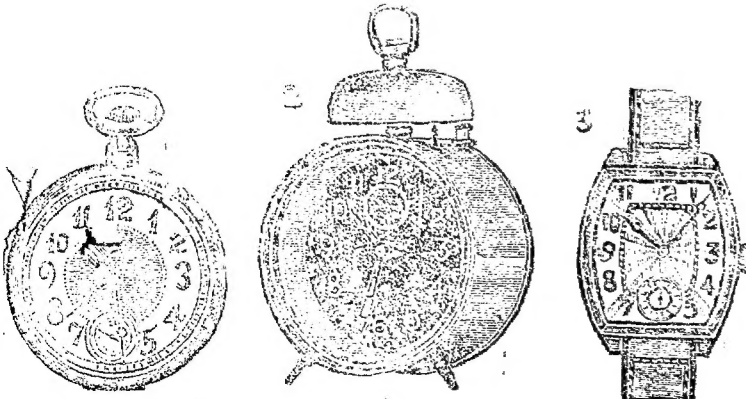
సెక్రెటేటు. సి. రాజగోపాలాచారి బివి. బియర్. కె. దశరథరామయ్య బివి. బియర్. జి. వెంకటప్పయ్య కిరైర్లు ఎక్సెల్.

ఈ గడియారములు ధరలేకనే ఉచితముగా యివ్వబడును

త్వరపడుడు లేక ఈ అమూల్యమైన సావకాశమును పోగొట్టుకొని చింతించెదరు

ఓటో సుగంధసాగర్

ఈ ఓటో నూతన పువ్వులసారము, సువాసనమండి తయారుచేయబడినది. దీని సువాసన యెట్లుమచ్చులేకనే ఒక కారము. నిమలలర మంచును. ఇందులో హాసిత మనునట్లు చేదియు చేయలేదు. ఒకదఫా 6 బుడ్డు అత్తరును తెప్పించునట్టివారికి సెం. 3 బంగారు గిల్లు మంత్రేతి గడియార మును, 5 బుడ్లను కొనినవారికి సెం. 1 తేబు గడియారమును, 4 బుడ్లను కొనువారికి సెం. 2 పైపీనును ఇనాముగా పంప

బడును. బుడ్డి 1కి ధర రూ. 1-1-0 తపోత్ ప్యాకింగు ఖర్చు ప్రత్యేకము. విలూరము.

INTERNATIONAL TRADING Co., No. 57, Clive Street, Calcutta

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం|| నవంబరు నెల 25-వ తేది సోమవారము

1. భావ్యములు

బిళ్ళముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలిది ,, ప 45 కలవి రు 12 8 0 18 4 0

సెల్లూరిని ,, డిటో 42 ,, 18 8 0 14 0 0

ధిల్లి ,, డిటో 46 ,, 15 8 0 16 12 0

కానుకా రు. 164 బస్తా 1-కి ,, 12 0 0 12 0 0

సచ్చెల్లం ,, ,, 21 0 0 28 0 0

2. గౌర్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 16 0 0 17 0 0

సెనగలు ,, డిటో ,, 16 8 0 18 0 0

పెసలు ,, డిటో ,, 18 0 0 16 8 0

మినుములు ,, డిటో ,, 17 8 0 18 0 0

ఉలవలు ,, ర 195 ,, 9 8 0 10 0 0

3. నూనెపస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 120 0 0 125 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 19 0 0

జేరుసెనగపప్పు బా 1-కి ,, 41 0 0 48-0-0

జేరుసెనగనూనె గానుక బా 1-కి రు 115 మిషకానూనె 98

అముదము బా 1-కి 101 0 0 108 0 0

4. చిల్లరపస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి 108 0 0 110 0 0

కూరపసుపు ,, 65 0 0 67 0 0

విరవకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-కి 105 0 0 122 0 0

ధనిములు ,, బా 1-కి 28 0 0 38 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలీయం ములుగు 1-కి రు 40 50

తెల్లము బా 1-కి రు 28 0 0 49 0 0

అస్కాచక్కెర బస్తా 1-కి ,, 25 6 0 25 8 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 28 0 0 38 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,, 81 0 0 88 0 0

చదరం ,, 28 0 0 32 0 0

రవుండు ,, 25 0 0 32 0 0

6. గూలు

సెం 20 కెన్ని సీంహంయూరె రు 7 12 0

సెం 6 ,, కటారి ,, 4 9 0

సెం 24 ,, లాకి ,, 5 10 0

సెం 40 జామ్మరు 10 బా ,, 10 8 0

సెం 20 1/2 కెల్ల నేటి ,, 7 5 0

సెం 40 లాకి ,, 9 9 0

సెం 4 కెన్ని మసీదు ,, 4 8 0

45 నాండో ,, 5 4 0

7. లోహములు

ఇండి 100 గులం 1-కి రు 28 2 0 రు 56-4-0

బంగారు గులం 1-కి ,, 21 4 0 21 12 0

ముసలి 1-కి 13 7 0

ఇల్లడి బా 1-కి ,, 250 0 0 252-0-0

రాగి బా 1-కి ,, 880-0-0 882-0-0

8. రంగులు

అరి మేలు ప్రియ్ములాండు అలిజరయిక్ సింహంమాడ్కు

పిసా 1-కిగ్రిలు రు 47 0 0

,, వీరంగం 1 రు 1 10 0

,, 14 రతులు 1 10 8

,, 28 రతులు 1 9 0

,, 56 రతులు 1 8 6

,, 1 అందరు 1 8 0

కప్పుటు పొస్తుస్కాల్ లెట్ అనగా (బర్మిరెడ్డు) 8 4 0

కొంగో 8 8 1 0 0

కు 6 8 1 2 0

(రిజిస్టరు)
శేరు రూ. 1

Printed and Published by K. Nageswara Rao, Editor, Andhrapatrika Power Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras.